

DENGÊ KOMKAR

Sal : 7
Wext : 13.7.1985
Hejmar : 77
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

Türkiye, Irak, İran :

KÜRT HALKINA KARŞI ORTAK SAVAŞ.

Eruh ve Şemdinli olaylarını bahane eden sömürgeci faşist rejim, Kürdistan'da büyük bir terör başlattı. "Huzur Operasyonu" adı altında Kürdistan halkımız işkenceden, dayaktan geçiriliyor. Adı ilericiye, solcuya, yurtsevere çıkmış binlerce insan gözaltına alındı. Köyler bombalandı. Çoluk-çocuk, yaşlı genç demeden meydan dayağından geçirildi. Türkiye Kürdistanı'nda yaptıkları ile yetinmeyen Evren-Özal çetesi, Saddam ve Humeyni gericileriyle birlikte ülkemizin diğer iki parçasında yürütülen partizan savaşını yocketmek için anlaşma yolları aradı. Irak ile anlaşılan faşist cunta Irak Kürdistanı'na girdi. İran ile o dönemde anlaşmadı. Böylelikle ortak plan bir nebze de olsa hayata geçirilemedi.

Daha sonraları cuntanın İçişleri Bakanı "Güneydoğu'da gerilla savaşı veriyoruz" diyerek, bir yıla yakın bir süreden beri Kürt halkına karşı sürdürülen ve ilan edilmemiş savaşı resmen tasdik etti.

Sömürgeci Türk devletinin Humeyni ve Saddam ile görüşmeleri aralıksız sürmekte. Bunu Haziran ayı başında Van'da bulunan İçişleri Bakanı "Komşu ülkelerin toprakları içinde bir harekât düzenlenmesi için temaslarımız sürmektedir" diyerek dile getiriyordu. Bunun yanı sıra, çeşitli uluslararası basın kuruluşları -BBC, Reuter Ajansı-Türk ordusunun, İran Kürdistanı'na girdiği yolunda yayın ve duyurularla bulundular.

Türk burjuva basın organlarında Batı'nın çeşitli kentlerinden askeri birliklerin "Doğu"ya aktarıldığı yönünde haberler yer aldı. Türkiye ile Irak'ın "ayrılıkçı" Kürtlere karşı ortaklaşa bir harekât planladıkları yazıldı. Bu amaçla Irak'ın İran'a karşı savaşa sürdüğü bir tugayını Irak Kürdistanı'na saldırı amacıyla geri çektiği yi-

ne basında yer aldı.

Kürt ve Kürdistan kelimesine ambargo koyan sömürgeci-faşist çete, her ne hikmetse özellikle son aylarda Kürtlerle ilgili haberlerin basında yer almasına izin veriyor. Ensesi kalınların Başbakanı Özal bile "Türkiye'de Kürt meselesi ve ayrımı yoktur" diyor. Bununla o, Kürt halkının varlığını istemiyecek de olsa kabul ediyor. Yine gazeteler, İran ve Irak'taki Kürt yurtsever güçlerinin birlik oluşturduklarını, bunun "sınırlarımız" için büyük tehlike oluşturduğu haberlerine yer verdiler. Tüm bunlar, sömürgeci ordunun yeni saldırı hazırlıkları içinde olduğunu gösteriyor.

Bütün bunlar olurken, Kürdistan'ın İran ve Irak "sınırı"da mayınlanmak için köyler, kasabalar boşaltılıyor. Nusaybin'de 4 mahallenin boşaltılması sürüyor. Ayrıca Suriye "sınırı"ndaki mayınlı, telörgülü alan boydan boya 500 metre genişletiliyor. Bunların yanı sıra "sınır" boydan boya ışıklandırılıyor.

Sömürgeci-faşist rejim yeni jenosidlere hazırlanıyor. Tunceli'nin Çiçekli Nahiyesi'ne bağlı köylerde 400 dolayında kişinin gözaltına alınıp işkenceden geçirildiği, Pertek'e bağlı köylerde 32 kişinin Kayseri'den getirilen özel komando birlikleri tarafından katledildiği, Pülümür'e bağlı bazı köylerin boşaltıldığı yolunda haberler halk arasında yaygın biçimde dolaşıyor.

Türk ordusunun Kürdistan'ın Hakari, Urfa, Mardin'e bağlı köylerine kısırsız şekilde ulaşması için "Huzur Yolları" yapımına başlandı. Tüm bunlardan güdülen amaç belli: Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini yok etmek.

Faşist cuntanın barbarlıkları bununla da kalmıyor. Kürdistan'ın birçok ilinde 38 i aratmayan sürgünler başlatıldı. Polis kayıtlarına "tehlikeli" ola-

rak geçmiş ilerici, devrimci kişiler, faşist cunta tarafından arananların yakınları ve akrabaları sürgünden nasiplerini alanların başında gelmekte. Sürgünler Batı'nın çeşitli kentlerine yapılmakta.

Uygulamaların yoğun olduğu bölge Tunceli.. Bu doğrultuda çok sayıda listeler oluşturulmuş. İnsanlar uygulamalardan oldukça tedirgin. Pekçok kişi sıranın kendilerine ne zaman geleceğini endişesi içindeler.

Sömürgeci-faşist güçler tüm bunları yaparken ABD emperyalizminin açık desteğini almışlar. ABD ve NATO'nun çıkarları da bunu gerektirmekte. Emperyalist güçler ve bölge gericileri Kürdistan'da gelişecek olan ulusal kurtuluş mücadelesinin kendileri açısından ne demek olduğunu iyi bilmekteler. Bunun için hep birlikte bu planlarını hayata geçiriyorlar.

Kürdistan ve Kürt halkı sözkonusu olunca halkımızın düşmanları sömürgeci güçler, kendi aralarındaki tüm ayrılıkları bir yana bırakıp halkımızı yok etmek için birlikler yaptıkları tarihte görüldü. Bugün de açık bir şekilde görülmektedir. Bu durum Kürt yurtsever güçlerinin kendi aralarında ayrılıkları giderme, ortak davranma ve birlik oluşturma yönünde adım atmalarını zorunlu kılıyor. Özellikle böylesi dönemlerde iç çatışmaların düşman güçler için bulunmaz fırsatlar yarattığını söylemeye gerek yok. Sömürgeci devletlerin bu denli azgınca Kürt halkına saldırmaları iki şeyi çok açık bir biçimde gözler önüne seriyor. Birincisi; halkımızı kölece bir yaşama mahkum eden zorba devletlerin zayıf olduklarını, acze düştüklerini ve bunun içinde daha fazla zora yöneldikleri; ikincisi ise; Kürt ulusal hareketinin onları ürküten önemli bir potansiyele -dağınmış olsa- sahip olduğu..

12. DÜNYA GENÇLİK ve ÖĞRENCİ FESTİVALİ YAKLAŞIRKEN

Dengê KOMKAR'ın 71-72. sayısında bu yılın 27 Temmuz- 3 Ağustos tarihleri arasında Moskova'da "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali"nin yapılacağını duyurmuş ve belirli hazırlık çalışmalarından söz etmiştik.

Geçen süre içinde Türkiye ve Türkiye Kürdistanı dan gençlik örgütlerinin oluşturdukları Hazırlık Komitesi (DHKD, GEB, Genç Öncü, İGD, SGB) bir dizi etkinlik gerçekleştirdi.

Festivali tanıtmaya ve kitleleri bilgilendirme amacıyla bülten, broşür ve afiş yayımlandı. 11 Mayıs'ta faşizme karşı zaferin 40. Yıldönümü dolayısıyla Paris'te bir toplantı düzenledi. Örgütler Hitler faşizmine karşı zaferin ve bugün faşizmin kanlı çizimleri altında direnen, mücadele yürüten Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençliğinin sorunları konusunda karşılıklı hoşgörü ve saygıya dayalı bir tartışmayı gerçekleştirdiler, katılanlara bu konuları içeren görüşlerini sundular.

Bu etkinliklere ek olarak ayrıca 22 Haziran'da Köln'de "Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Gençliğiyle Dayanışma Gecesi" düzenlendi. Geceyle "12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali"nin tanıtılması, Festival hareketiyle dayanışmanın geliştirilmesi, tüm demokratik ve siyasi haklarından yoksun bırakılan, sömürgeci-faşist cuntanın barbarca uygulamaları altında mücadele yürütmekte olan Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençliğiyle dayanışmanın güçlendirilmesi ve gecenin maddi gelirinin ABD'nin burnunun dibinde ülkesini ve devrimini koruma mücadelesi yürüten Nikaragua Sandinist Gençliğine bırakılması amaçlanmıştır. Gecenin politik ve kültürel içeriği, geceye sunulan dayanışma mesajları ve 600 ün üzerindeki kitle katılımı bu amaçlara ulaşıldığını gösteren kanıtlardır. Bu gecede Türk ve Kürt gençleri çektiikleri govendlerin her iki başında, birer kardeşlik mendilli salladılar ve Moskova'ya Festivale katılım için gidecek 60 kişilik Delegasyon'u birlikte başarı dilekleriyle uğurladılar.

KOMKAR geceye gönderdiği mesajda Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençlik örgütlerinin bu girişimini selamlıyor ve kısaca şöyle diyor: "Dünya Gençlik Yılında, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençliğinin demokratik ve politik hakları gaspedilmiştir. Onbinlerce Kürt ve Türk genci zıندانlarda, işkence ve baskı altındadır. Özgürlük, demokrasi ve barış mücadelesine katıldıkları için gençlerimiz idamla, ağır hapis cezalarıyla yargılanıyor.

"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençliği, sosyal, ekonomik ve mesleki sorunlarının çözümünü, demokratik ve politik haklarına kavuşmayı faşist dikta rejiminin yıkılışında görüyor. Bunun

içinde işçi sınıfının ve Kürdistan ulusal kurtuluş güçlerinin yanında yer alıyor." Ve gecenin "Türkiye ve Türkiye

Kürdistanı gençliğinin emperyalizme, faşizme ve sövenizme karşı mücadelelerinde ileri bir adım olmasını" diliyor.

KÖLN GECESİNDEN BİR GÖRÜNTÜ

"Herkes iş, Sosyal Budamaları Durdurmak ve İşçi Haklarını Savunmak" için

EYLEM HAFTASI

Alman Sendikalar Birliği DGB, 14-20 Ekim 1985 tarihleri arasında işsizliğe ve işçilerin temel haklarına yönelik saldırıları protesto etmek amacıyla eylem haftası yapmayı kararlaştırdı.

"Herkes iş", "Sosyal budamalar durdurulsun" "İşçi haklarını savunalım" sloganları eylem haftasının ana istemlerini oluşturuyor.

Sağcı Kohl hükümeti işbaşına geldiğinden buyana, sistemli bir biçimde işçi sınıfının temel haklarını, sosyal, demokratik ve politik kazanımlarını kısıtlayıp, ortadan kaldırmayı amaçlayan bir politika güttü.

İşyeri yasası ve İş Teşvik Yasası'na yönelik değişiklikleri öngören yasa tasarılarıyla, işçi haklarına yönelik saldırılar yeni bir halka eklendi. Yeni yasa tasarıları, sendikal hakları kısıtlamayı, sendikaları bölüp güçsüz kılmayı, işyeri işçi temsilciliklerini etkisiz hale getirmeyi amaçlıyor. Kısacası işçi sınıfının mücadele silahları; grev, toplu sözleşme ve benzeri hakları kısıtlanarak, elinden alınmak isteniyor.

"Yıldızlar Savaşı"na Karşı

Barış Haftası

Federal Almanya Barış Hareketi, önümüzdeki Sonbaharda, 11-16 Kasım tarihlerini 'Yıldızlar Savaşı'na karşı Barış Haftası olarak ilan etti. Bu karar, 16/17 Haziran 1985 tarihlerinde barış güçlerini temsilen 800 kadar temsilcinin katıldığı toplantıda alındı.

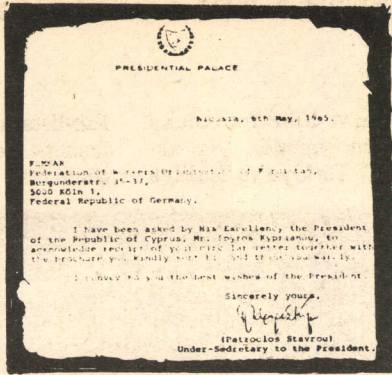
Ayrıca Barış Hareketi, DGB'nin 14-20 Ekim tarihleri arasında yapacağı eylem haftasını destekleme kararı aldı. Yine "1986 Barış Yılı" hazırlıklarının tartışılacağı bir konferansın Aralık 1985'te yapılmasına karar verdi.

KOMKAR temsilcisinin de katıldığı bu toplantıda, Barış Hareketinin temsilcileri, ezici çoğunlukla ortak talep ve eylemler üzerinde görüş birliğine vardı. Bu taleplerin bazıları şöyle:

- ABD'nin uzay silahlandırma planlarına hayır,
- Perşing II roketlerinin yerleştirilmesinin durdurulması, yerleştirilenlerin kaldırılması,
- Silahlanma giderlerinin azaltılması,
- Federal Almanya'da askerileştirmeye son verilmesi
- Silahlanma için öngörülen paraların, Üçüncü Dünya Ülkelerinde açlığın ve yoksulluğun, işsizlik ve çevre yıkımının giderilmesi için harcanması.

Kyprianou'dan teşekkür mektubu

KOMKAR Ocak 1985'te Türkiye'de 1983 yılı 6 Kasımı'nda yapılan göstermelik seçimlerden bu yana insan hak ve özgürlüklerinin durumunu ve rejimin Kürt halkına karşı uygulamalarını konu edinen 'Demokrasiye Geçişmi, Peçeli Faşizm mi?' adlı İngilizce ve Almanca bir broşür çıkarmıştı. Adı geçen broşür, KOMKAR Genel Yönetim Kurulu'nun imzasını taşıyan ek bir mektup ile birlikte Hükümet ve Devlet Başkanlarına, Partilere, Avrupa Konseyi ve Parlamentosu üyelerine, Uluslararası Kuruluşlara gönderilmişti.

Yanda Kıbrıs Cumhuriyeti Devlet Başkanı sayın Sypros Kyprianou adına mektup ve broşürümüze cevaben gönderilen yazının Türkçe çevirisini yayınlıyoruz:

Devlet Başkanlığı Sarayı
Lefkoşe 6. Mayıs 1985

KOMKAR
Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu

Kıbrıs Cumhuriyeti Devlet Başkanı ekselansları sayın Sypros Kyprianou, kendisine gönderdiğiniz mektup ve broşürü aldıklarını ve size içtenlikle teşekkür ettiğini iletmemi istediler.

Size Devlet Başkanımızın en iyi dileklerini iletmemi isterim.

Saygılarımla.
(Patroclus Stavrou)
Devlet Başkanı Birinci Sekreteri

KEMNADE ŞENLİĞİ

Her iki yılda bir Bochum müzesi tarafından düzenlenen Bochum ve Hattingen Belediyelerinin desteklediği geleneksel Kemnade Şenliği bu yıl da 31 Mayıs-2 Haziran 1985 tarihlerinde yapıldı. Değişik uluslardan göçmen işçi örgütlerinin, diğer azınlık gruplarının destek ve katılımıyla gerçekleştirilen şenliğe bu yıl 75.000 kişi katıldı.

"Barış için omuz omuza" şiarı altında yapılan şenliğin ana programını kültürel etkinlikler oluşturdu. 2 gün boyunca değişik ulusların kültürleri folklor, müzik, tiyatro, film gösterileriyle canlı bir biçimde sergilendi.

KOMKAR, bu yılki şenliğe folklor ekipleri, ozanlar, yayın ve yemek standlarıyla katıldı.

Bazı göçmen ressamların yapıtlarının yanı sıra, Kürt resamı Siyabend'in resimleri de şenlik boyunca sergilendi.

Yabancı gençlerin meslek ve eğitim sorunları Kemnade'de düzenlenen bir seminerin konusu oldu. 2 gün boyunca süren seminerde; yabancı gençlerin okul ve mesleki eğitim sorunları, Federal ve eyalet hükümetlerinin konuya ilişkin politikaları ve çözüm önerileri tartışıldı.

Seminere, Bilim ve Eğitim Sendikası GEW'den, Federal Bilim ve Araştırma Bakanlığı'ndan, göçmen işçi örgütlerinden temsilciler katıldı.

dılar. KOMKAR da seminere 5 kişilik bir delegasyonla katıldı.

Seminerde, günümüzde Federal Almanya'da yaşayan gençlerin en acil sorunlarının mesleki öğrenim olduğu vurgulandı. Bir meslek öğrenilmeden iş bulma olanaklarının hemen hemen yok sayılabileceği, seminere katılanların üzerinde birleştikleri bir görüşü. Buna rağmen günümüzde yabancı gençler arasında iş ve meslek eğitim olanağından yoksun olanların oranının çok yüksek olduğu; Federal ve Eyalet hükümetlerinin çözümlerinin çok yetersiz kaldığı gerçeği de ortadaydı. Seminerde yabancı gençlere iş ve meslek eğitim olanaklarının sağlanmasının, Alman gençlerinin kopuk ele alınıp çözümlenmeyeceği de vurgulandı.

Tartışmalar sonucunda şu konularda ortak düşüncelere varıldı;

- Okul ve meslek öğrenimi için yabancı gençlere eşit şans tanınmalı;
- Meslek öğrenimi Almanlarla birlikte, yani aynı sistem içerisinde yürütülmeli;
- Yabancı gençlerin meslek öğrenimi teşvik edilmeli, mevcut teşvikler desteklenmeli;
- Yabancıların F.Almanya'da hukuki güvenceleri sağlanmalı;
- Yabancı aileler mesleki eğitim konusunda daha iyi bilgilendirilmeli.

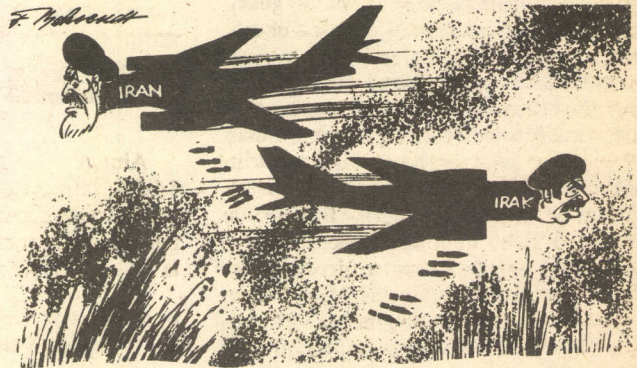
BİTMEYEN KÖR DÖĞÜŞÜ

Beş yıla yakın bir süredir devam eden İran-İrak savaşı, her geçen gün yeni gelişmelere sahne olmakta. Bu barbarca savaşta, her iki taraftan yüzbinlerce insan öldürüldü, sakat kaldı. Emperyalizmin körüklediği bu savaşta, emekçi halk yığınları en büyük zararı görüyorlar. Gerici diktatörlükler birbirlerine karşı sovenizmi körükleyip bilinçsiz insanları ölüme gönderirken, ülke içinde de emekçi kitlelere karşı alabildiğine baskı ve zorbaca uygulamalara girmektedir; en ufak demokratik talebi bile gaddarca bastırmaktadır.

insanların hunharca katledildiği belirtiliyor ve yaralılara gereken yardımın yapılması yönünde halkın tüm imkanlarını kullanarak seferber olmaları isteniyor.

Bunun yanısıra geçtiğimiz ay içinde, Pasdar ve Ardeşlerin İran Kürdistanı'na karşı yeni ve büyük çaplı bir saldırı düzenledikleri yolunda haberler gelmekte. Humeyni güçleriyle peşmergelerin arasında yoğun çatışmaların olduğu; çok sayıda kayıplar veren düşman askerinin ölümlerini bile almadan geri çekilmek zorunda kaldıkları bildirilmekte.

İrak Kürdistanı'nda ise,

Bununla da kalmayıp, her iki taraf da tüm uluslararası anlaşmaları bir kenara itip sivil alanlara alabildiğine karşılıklı bombalar yağdırmakta; petrol kaynaklarını hedefliyen büyük saldırılar düzenlemekteler.

İran-İrak savaşı diğer bir yönüyle de tüm hızıyla Kürdistan'da sürmekte. Sivil halka karşı sürdürülen barbarca saldırı, İran Kürdistanı Demokrat Partisi tarafından halka yapılan bir çağrı ile protesto edildi. Çağrıda, sivil yörelerin bombalandığı,

Kürdistan Yurtsever Birliği (KYB)'nin Irak hükümeti ile sürdürdüğü otonomi görüşmelerinin sona ermesinden sonra peşmergelerle hükümet güçleri arasında şiddetli çatışmaların olduğu gelen haberler arasında.

Son çatışmalarda 600 dolayında hükümet askerinin öldürüldüğü KYB tarafından açıklandı. Açıklamada; çatışmalarda peşmergelerin çok sayıda Kalaşnikof, makineli tüfek, el bombası, dürbünlü tüfek ele geçirildiği belirtilmektedir.

Kampanya'nın Yankıları Sürüyor

KOMKAR'ın, Federal Almanya'daki Kürdistanlı işçilerin sosyal ve kültürel istemleri için yürüttüğü kampanyanın yankıları sürüyor. Gazetemizin geçen sayısında, kampanya çalışmalarına geniş bir şekilde yer verip, konuya ilişkin bazı örgüt, kuruluş ve kişilerin açıklamalarını yayınlamıştık. Bu sayımızda da, kampanyaya ilişkin açıklamalara yer veriyoruz.

Petra KELLY Milletvekili (Yeşiller)

Çok sayıda milletvekili ve Bakan, Federal Almanya'da sayıları 350.000 civarındaki Kürtlerin, yabancılar arasında 4. büyük grubu oluşturduğunu bilmiyor. Ağır politik baskılar, kültürel horlanma ve bilinçli geri bırakılmışlık çoklarımızın buraya geliş nedenidir. Federal Almanya ve Batı Berlin'de yaşayan Türkiyeli işçilerin 1/3'ü Kürtler oluşturuyor. Çoğu Alman makamları ve sosyal kuruluşları, Kürtlerin ulusal varlığını tanımıyor. Dahası da var, çoğu kez Alman kurumları bilinçli olmazsa da, Kürtlerin Türkleştirilmesine katkıda bulunuyorlar. Örneğin, Türk sınıflarına gönderilen Kürt çocukları, şayet kendi ana dilleri dışında başka bir dili bilmiyorlarsa, sonderschule'ye (başarısız çocukların gönderildiği okul -DK-) gönderilmektedir. Dil ve kültürün yaşatılıp gelişmesi, çocuk ve yetişkinlerin yazı dilini öğrenmelerinin taşıdığı öneme rağmen, Kürtçe dil ve benzeri kurslara yer verilmiyor.

İş ve İşçi Bulma Kurumları ve sosyal kuruluşların yabancılarla yönelik enformasyonları, Kürtçe dilinde basılmıyor. Bu da Kürt işçilerinin ve özellikle de Kürt kadınlarının buradaki yaşamlarını daha da zorlaştırıyor. Kürt kadınları, daha ağır baskı ve horlanmalarla karşı karşıyalar ve onlar için buluşma ve danışmanlık yerleri hemen hemen yok gibidir. Onlar, haberleşme ve anlaşma olanaklarından yararlandırılmıyorlar. Yabancılarla ilişkin program ve projelerde Kürtlerden söz edilmesine, ya da Kürt örgütlerinin çalışmalarından bahsedilmesine Türk elçilikleri tahammül edemiyor, engellemeye girişiyorlar. Federal Almanya'nın dış politik çıkarları, daha doğrusu NATO'nun çıkarları söz konusu olduğu için de, onların bu girişimlerine boyun eğmiyor.

Bizler, sizin Newroz bayramı öncesi yayınlamış olduğunuz çağrıda yer alan "ana dil dersi", "Radyo ve TV'de Kürtçe yayın", "sosyal danışmanlık" gibi istemlerinizi destekliyoruz. KOMKAR'ın ileri sürdüğü bu istemleri bundan böyle daha etkin bir biçimde destekliyeceğiz.

Dr. Rolf Linkohr Fizik Mühendisi Avrupa Parlamentosu Milletvekili (SPD)

Ben tüm azınlıkların ve diğer bazı haklar gibi kendi devletini kuramayan Kürtlerin otonomi haklarına kavuşmasından yanayım.

Kürtlerin istemleri haklıdır. Teknik olanakların var olduğu yerlerde Kürt çocuklarına ana dil deseri verilmelidir. Nüfus dairelerinin Kürt isimlerini tanımları da olanaklıdır. Radyo ve TV'de Kürtçe yayınların mümkün olup olmayacağı tartışılabilir. Zira Katalonlar, Baskılar için de Radyo ve TV yayınları yok.

Medico International

Bizler KOMKAR'ın " Kürt çocuklarına ana dil dersi, Radyo ve TV'de Kürtçe yayın, sosyal danışmanlık ve Kürt isimlerinin tanınması" istemlerini içeren çağrısını tümenden destekliyoruz. Bu istemlerinizi bundan böyle pratik çalışmalarımızla destekliyeceğiz.

Size ve tüm Kürt halkına haklarına kavuşmasında başarılar dileriz.

Antje Huber Milletvekili (SPD)

Federal Parlamento Milletvekili ve Bakan olmam sıfatıyla, çağrı ve imza kampanyalarına ilke olarak katılmamaı benimsedim. Federal Parlamento'da Kürt sorununa ilişkin tavrımı açıkça belirttim. Türkiye'de Kürtlere azınlık haklarının verilmesinden yanayım. Federal Almanya'daki Kürtler için çağrınızda belirttiğiniz istemler için çaba göstereceğim.

Yeşiller ve Alternative Liste Hamburg Yabancılar Politikası Uzman Grubu

Yeşiller ve Alternatifler Uzman Grubu olarak haklı istemlerinizi destekliyoruz. Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki Kürt azınlığına ve diğer azınlıklara, kültürlerini serbetçe geliştirme olanakları tanınmalıdır. Dil ve kültür özgürlüğünün, demokrasinin ve gelişmenin önemli köşe taşlarından biri olduğu görüşündeyiz.

Alman Genç Demokratları (DJD)

Genç Demokratların Genel Yönetim Kurulu 6.6.1985 de yaptığı top-

lantıda, oybirliğiyle, Federal Almanya'daki Kürtlerin sosyal ve kültürel istemlerini desteklemeyi kararlaştırdı.

Kürt dilinin tanınması ve gelişmesi, Kürt isimlerinin nüfus daireleri tarafından kabul edilmesi gibi haklı taleplerinizi destekliyoruz.

Alman Genç Demokratları, her zaman ulusların kendi kaderlerini tayin hakkından yana oldular.

Kürt halkının nasıl bir tarihe sahip olduğunu biliyoruz. Temel inançlarımızdan hareket ederek, Kürtlere yönelik her türlü baskı ve ayrımcılığa, özellikle Federal Almanya'da karşı çıkacağız.

Mücadelenizde başarılar dileriz.

Prof Dr. Renate Riemeck

Kürtlerde kendi dillerini konuşan vatandaşlar olarak ülkemizde yaşıyor. Onlar, ülkelerinden, insan haklarının ağır biçimde çiğnenmesi sonucu buraya geldiler. Kürtlere, anlaşılması mümkün olmayan nedenlerden ötürü verilmeyen haklar, biranevel tanınmalıdır.

Peter Schütt Yazar ve Yazarlar Birliği Üyesi

Kürt çocuklarına ana dil dersi, radyo ve TV'de Kürtçe yayın, Kürtler için sosyal danışmanlık, Kürt isimlerinin tanınması istemlerinizi sınırsız bir biçimde destekliyorum.

Yazılarımda, Federal Almanya'nın son 20 yıllık süre içinde çok uluslu ve çok kültürlü bir devlete dönüştüğünü belirtiyorum. Bunu bir tehlike değil, olumlu ve zenginleştirici bir gelişme olarak görüyorum. Ve ben, bundan dolayı kamu, sosyal ve kültürel kurum ve kuruluşların toplumun bu çok uluslu ve çok kültürlü yapısını gözönüne alarak, tüm ulusal azınlıkların ihtiyaçlarına cevap vermesi yönünde çaba harcıyorum.

Destek ve dayanışmalarını ileten diğer örgüt ve kişiler:

- Prof. Dr. Jens Rohver (Lübeck)
- Konrad Gilges, Milletvekili (SPD)
- Georg Albrecht (Diakonisches Werk)
- Manfred Coppik, Avukat
- VIA, İnsiyatif Grupları Birliği

KÜRT ÖĞRETMENLERİ VE

EĞİTİMCİLERİ TOPLANTISI

13/14 Temmuz 1985 tarihlerinde
Münih Alman Sendikalar Birliği (DGB)
binasında Kürt öğretmen ve eğitimciler-

(Devamı s. 15'te)

G. GAZİOĞLU'nun kampanyaya ilişkin görüşleri

KOMKAR'ın "Kürt çocuklarına ana dilde ders", "radyo ve TV'de yayın hakkı", "Kürtler için sosyal danışmanlık" gibi haklarına yönelik açmış olduğu kampanya sürmektedir.

Bu kampanya ya yönelik olarak faşist Türk cuntası tarafından kapatılan ve bir kısım yöneticilerinin yıllarca ağır hapis cezalarına çarptırıldığı, bir kısmının ise yurtdışına çıkmak zorunda bırakıldığı, 200 bine yakın üyesinin bulunduğu TÖB-DER'in Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu'nun düşüncelerini aldık.

Gazioğlu, halen F.Almanya'da politik sığınmacı olarak yaşamını sürdürmekte ve ülkede yürütülen demokrasi mücadelesine yurtdışında yaşayan diğer TÖB-DER yöneticileri ile birlikte katkıda bulunmaya çalışmaktadır.

Gazioğlunun konuyla ilgili düşüncelerini aşağıda yayınlıyoruz.

D.KOMKAR Redaksiyonu

KOMKAR'ın Federal Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde açtığı "Kürt çocukları için ana dil ve kültür eğitimi, Kürt işçileri için radyo yayını, sosyal danışmanlık vb." istemlerini kapsayan kampanyayı sempati ile karşılıyor ve destekliyorum. Bana göre bu talep haklı, hatta geç kalmış bir ulusal demokratik taleptir. Çünkü özellikle F.Almanya'da 300.000 nin üzerinde Kürt göçmen işçi yaşamaktadır. Kürdistan'ın diğer parçalarında olanları da hesaplarsak, sanırım bu rakam 400 bine ulaşır. F.Almanya'da yaşayan diğer uluslardan işçilere sağlanan ulusal-demokratik haklar Kürt işçilerine de sağlanmalıdır. Herşeyden önce Kürtlerin ayrı bir ulus olduğu gerçeği gözönünde tutulmalıdır. Türk burjuvazisinin geleneksel demagojisinin, faşist cuntanın ve hükümetlerinin yaygaraları dikkate alınarak bir ulusun varlığı, dili, kültürü inkar edilemez. Esasen, F. Almanya'daki Kürtler, göçmen işçi dernekleri ile, sanatçı-aydın ve kültürel ürünleri ile, kendilerini kanıtlamışlardır. Ve sanıyorum pekçok Alman Kürtleri tanımaktadır. Demokrasi ile yönetilen bir ülkede, bir başka ülkenin faşist yönetiminin talepleri doğrultusunda davranmak, bir anlamda suç ortaklığı demektir.

12 Eylül 1980 darbesinden sonra Türkiye Kürdistanı'nda yapılan ve halen sürdürülen operasyonlar, uygulamalar insanlık adına utanç vericidir. Geleneksel olarak

uygulanan zorla asimilasyon politikası, günümüzde artık Kürtlerin günlük yaşamlarında anadillerini konuşmalarını yasaklamaya varmıştır. Türkiye'de burjuvazi ve onun türlü alanlardaki sözcüleri bir yandan "Kürtler dağ Türkleridir", "Kürtçe diye bir dil yoktur, Kürtçe Türkçenin bir koludur" gibi zırva demagojilere başvururken, öte yandan Kürtçe konuşmayı, yazmayı şiddetle yasaklıyorlar. O zaman sormak lazımdır: "Eğer bu iddialarınıza siz inanıyorsanız, insanların Türkçenin bu lehçesi ile konuşmalarına, yazmalarına, yayın çıkarmalarına niçin bu denli karşı çıkıyorsunuz?" Kürtçenin Türkçeden geldiğini iddia eden sözde profesörler de var. Prof. unvanı taşıyan insan müsveddelerinin, bu iddialarla kendilerine bile saygıları yoktur. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde hiçbir profesör bilime bu denli saldırmayı, gülünç duruma düşürmeyi içine sindiremez. Türkiye'de maalesef böyle sahtekar öğretim üyeleri hayat bulabiliyor ve profesörlük unvanını utanmadan taşıyabiliyor.

Bilindiği gibi TÖB-DER, 12 Eylül 1980 öncesi Türkiye'de "Ana dilde eğitim" mücadelesi verdi. Pekçok toplantı, miting ve yürüyüşte, TÖB-DER yayınlarında bu talebe yer verildi. TÖB-DER'in bu talebine burjuva çevrelerden yoğun tepkiler geldi. Sayısız dava açıldı. TÖB-DER'in kapatılması gerekçesine, yöneticilerin mahkum edilmelerine bu

konu esaslı bir dayanak yapılmaya çalışıldı. Kürt çocuklarına kendi ana dillerinde eğitim hakkı istemek vatan hayinliği olarak gösterildi. Oysa bu talep sıradan bir ulusal-demokratik taleptir. Tersini savunmak, insanlığa ve demokrasiye sığmaz. Fa-

kat maalesef, Türk burjuvazisi ve kurumları bu kaba ayıbı hala taşıyorlar ve belli ki daha bir süre taşıyacaklar.

1976 yılında TÖB-DER 3. Olağan Genel Kurulunda oybirliği ile alınan kararlardan biri de şöyleydi:

6. EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

TÖB-DER, eğitimin emperyalist, feodal, ırkçı-şoven ve diğer her türlü gerici, baskıcı etkiden kurtararak; biçimde ulusal, özde emekçi halktan yana bir niteliğe kavuşturulması için mücadele eder.

Dilin ve kültürün, üretim güçlerinin, özellikle de kişinin gelişmesindeki önemli payı gözönüne alınarak; bu konuda temel insan hak ve özgürlüklerine aykırı bir biçimde dil ve kültür üstüne konan engellerin kaldırılması, emekçi halkın ilerici kültürünün gelişmesi için her türlü kolaylığın ve olanağın sağlanması zorunlu görür ve bu konuda demokratik bir kitle örgütü olarak kendine düşen görevleri yapar.

1978 Şubat'ında toplanan Demokratik Eğitim Kurultayı'nın sonuç bildirgesinde aynı konuda şu hususlar yer almıştı:

Tüm emekçi sınıf ve tabakalara eğitim görme olanakları sağlanmadıkça, ezilen halkın demokratik özlemleri, dili ve kültürü üzerindeki ırkçı-şoven ve asimilasyoncu politika ve uygulamalara son verilmedikçe, üretici güçlerin özgürce gelişimini sağlayan, gerçekten demokratik bir toplumdaki ve eğitimden söz edilemez.

Türkiye'de yürürlükte olan ve emperyalist-kapitalist sisteme belirlenen üretimden kopuk, anti-demokratik, idealist, ırkçı-şoven ve asimilasyoncu eğitim sistemi; üretici güçlerin özgürce gelişmesine olanak vermemekte; egemen güçlerin çıkarları ve dünya görüşü doğrultusunda şartlandırılmış üretken ve yaratıcı olmayan okur-yazar yetiştirmekte, ezilen ve sömürülen emekçi kitlelerin ileriye dönük mücadelesinde etkin görevler yüklenilecek kendine güvenli, gerçekten demokrat, dirençli insanlar yetiştirmemektedir.

Bu görüş ve düşüncelerle DEMOKRATİK EĞİTİM KURULTAYIMIZ;

a) Eğitim sisteminin, kitlelerin ilerici kültürünün öğretimi ni ve geliştirilmesini sağlayıcı bir niteliğe kavuşturulmasını, sı-

(Devamı s. 15'te)

ZORBALIK YASALLAŞTI

Cuntanın faşizmi kurumlaştırma yönünde attığı adımlardan biri olan ve polise sınırsız yetkiler veren "Polis Vazife ve Selahiyetleri" yasası "meclis"ten geçip, faşist Evren tarafından onaylanarak yürürlüğe girdi.

Yasa ile polise öyle bir yetki verilmiş oldu ki, polis, evlerden derneklere, sendikalardan lokallere kadar girebilecek, bir derneği "üyeler dışında insanlar geliyor" diye kapatabilecek.

Polis, "gerektiğinde" silah kullanabilecek; "ve olayların cereyan tarzı gözönünde tutulmak kaydıyla silah kullanmak zorunda kalan polis cezalandırılmayacak". Evet.. Durum açık.. İlerici-devrimci, yurtsever kişileri öldürmek serbest!..

Yine aynı yasa ile polis, dilediği zamanda, dilediği kişinin evine, işyerine yargıç kararı olmadan girip arama yapabilecek, kişiyi gözaltına alabilecek; herhangi bir müzik parçasını, bir tiyatro oyununun bir sahnesini bahane ederek oyunu yasaklayabilecek; istediği anda, istediği kişiyi "suç işleyeceği intibamı edindirdiği" gerekçesiyle gözaltına alabilecek.

Bu yasa ile artık yasal yollardan miting veya yürüyüş yapmanın olanakları da ortadan kalkmış oluyor. Yasaya göre polis, "dağıtılmasını uygun gördüğü bir topluluğu dağıtmak için zor kullanabilecek". Kullanılacak "zor" un ne olduğu açık: Panzerler, kurşunlar..

"Devlet ve düzen aleyhine suç işledikleri iddiasıyla tutuklu ve hükümlü bulunanlar, polis tarafından ceza ve tutuk evinden 15 gün süreyle alınıp sorguya çekilebilecekler" fıkrası yasanın en önemli maddelerinden biri. Sorgulama doğal olarak polis tarafından yapılacak.. Ve öyle ki, polis, "gerekli gördüğü" hallerde hakim ve savcıya haber verecek!

Bu madde ile güdülen amaç belli; Tutuklu veya hükümlü devrimci, ilerici kişi, yeniden işkenceye alınıp, yeni bilgiler vermesi istenecek.

Faşist cuntanın ANAP eliyle "meclis"ten geçirttiği ve Türkiye'yi tümüyle bir polis devletine çevirecek olan yasa ile daha önceleri mevcut yasalar çiğnenerek yapılan şeyler, artık aleni olarak ve "yasal" bir kılıf altında yapılacak.. Böylelikle polisin yargı yoluyla denetimi de ortadan kalkmış oluyor.

Bu yasaya Evren-Özal çetesi, iç ve dış kamuoyunda sıkıyönetime yönelik eleştiri ve tepkilerden dolayı bir yandan görünürde sıkıyönetimi kaldırarak bu tepkileri azaltmayı, diğer yandan olağanüstü hal ve yeni polis yasasıyla da geçmişteki uygulamaların aynen devamını amaçlıyor.

Özal ve tayfasına göre, "demokrasiye geçiş"in bir adımı olan bu yasaya karşı, ulusal ve uluslararası planda sert tepkiler geldi. Bugüne kadar faşist çetenin tüm yaptıklarını alkışlayan belli çevreler bile, bu yasaya karşı çıkarak tepki gösterdiler. Ayrıca Türkiye Barolar Birliği Başkanı Teoman Evren "Yargısal bazı haklarla donatılan polisin yargıya müdahalesi daha güncel hale gelecek ve büyük ızdırıp kaynağı olacaktır" diyerek tepkilerini dile getiriyordu.

Uluslararası planda ise, AET'nin Türkiye Temsilcisi, daha ilk günden yasaya olan tepkilerini belirtti. Ayrıca Avrupa Konseyi Sosyalist Gurubu Hamburg'daki "Mini Toplantı"sında gelecek yıl Türkiye'de yapılması planlanmış olan toplantının iptali için talepte bulundu. Taleplerinin kabul edilmemesi halinde ise, toplantıya katılmıyacaklarını açıkladılar.

"GÜVENLİK SORUŞTURMASI" Dayanılmaz Noktada

"Güvenlik Soruşturması" faşist cuntanın devleti faşistleştirmede attığı adımlardan biri.

Daha Ulusu Başbakan iken, bütün devlet dairelerine ve kamu kuruluşlarına bir genelge göndererek, yeni yapılacak atamalarda, sözleşmelerin yeni-

lenmesinde ve terfilerde "GÜVENLİK SORUŞTURMASI" mecburiyetini getirmişti. Bunda güdülen amaç belliydi: Her kimki Türkiye'de Kürt ulusunun varlığından bahsetmişse, ilerici-devrimci düşünceleri taşıyorsa onlar için "tehlikeli" idi. Bu yapıda olan kişilerin

devlet dairelerinde, kamu kuruluşlarında, orduda terfi etmeleri, veya işe alınmaları engellenmeliydi. Bu uygulama o günden beri aralıksız süre geldi.

İlk etapta uygulamanın 3-5 yönetici tarafından yapıldığı aklı gelebilir. Gerçekte ise bu iş devletin üst kademelelerinde bulunan asker ve sivil çok sayıda faşist tarafından yapılıyor. "Güvenlik Soruşturması"ndan geçmeyen yok gibi. Ve "sınavı" başaranların kimler olabileceği, olduğu güdülen amaç ile belli oluyor.

Türkiye İşçi sınıfı ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi son 15-20 yıl içinde büyük bir gelişme gösterdi, üniversitelerde öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında, öğretmen ve memurlar arasında büyük taraftar topladı. İlerici-devrimci düşünce bu kesimler arasında yayıldı. Bunların birçoğu bugün faşist cuntanın gadrine uğramış durumda. Çoğu işten atılmış. Atılanlar ise sırada..

Uygulamanın en yoğun olarak sürdürüldüğü üniversite kesiminde tam anlamıyla işler arap saçına döndü. Çoğu üniversitelerde öğretim üyesi sıkıntısı var. Öyle bir duruma gelmiş ki, meşhur YÖK Başkanı bile, uygulamadan şikayetçi.

Bay Doğramacı'ya göre artık "Güvenlik Soruşturması"na aşabilecek "pak" öğretim üyesi neredeyse kalmamış. Bu konuyu görüşmek için pek sayın büyükleri ile görüşecekmiş bay Doğramacı. Artık gerisini siz düşünün.

İltica Yasasında Yeni Kısıtlamalar

14 Haziran 1985 günü Eyalet Konseyi'nde (Bundesrat) görüşülen yeni iltica yasa tasarısı, Hristiyan Demokrat hükümetlerin oyları ile kabul edildi.

Yaz tatilinden sonra, Federal Parlamento'da görüşülecek olan yasa tasarısının, koalisyone partilerinin oy çoğunluğu ile kabul edileceğine kesin gözüyle bakılmakta. Tasarı yasalastığı takdirde mevcut ilticacılar yasası budanıp, dahada anti-demokratik bir hal alacaktır.

Tasarıda yer alan üç önemli değişiklik şöyle:

1- İltica talebinde bulunan sığınmacı, direk olarak FAC'ye gelmeyip başka bir ülkede 3 aydan fazla kalmışsa, iltica telet kabul edilmeyecek;

2- İltica talebinde bulunan sığınmacıya, talebi kabul edilinceye kadar çalışma izni verilmeyecek;

3- İlticacı kabul edilenlerin durumu iki yılda bir gözden geçirilecek. İltica nedenlerinin ortadan kalktığı "kanı"na varılırsa, kazanılmış iltica hakkı iptal edilebilecektir.

Böylesine bir tasarının Eyalet Konseyi'nde yaz tatilinden önce alelacele görüşülüp kabul edilmesi, hiç şüphesiz demokratik kamuoyunun tepkisini önlemekten başka bir şey değildir.

Aralarında KOMKAR'ın da bulunduğu birçok örgüt, kuruluş ve girişim, bu yasa tasarısına karşı "İltica Yasasından Elinizi Çekin" (Haende weg vom Asylrecht) adı altında bir imza kampanyası yürütmektedir. Kampanya imza metinleri ve diğer gerekli belgeler KOMKAR Genel Merkezi'nden istenebilir.

İşçi Haklarına Yönelik Saldırıları Yoğunlaştı :

"İŞÇİ SEVENLER DERNEĞİ"ne doğru

Faşist cunta iktidara el koyduğu günden beri, işçi sınıfının ekonomik demokratik ve politik haklarına

alabildiğince savaş açtı. Onun legal, illegal partilerine saldırdı; sendikal konfederasyon DİSK'i ve ona bağ-

lı sendikaları kapattı. Yöneticilerinden yakaladıklarını içeri attı, ileri-militan unsurlarını işkenceden geçirdi. Zindanlara tıktı, cezalar yağdırdı.

DİSK'i kapatan cunta, diğer konfederasyon TÜRK-İŞ'i ise daha "akıllı-uslu" hale getirdi. Yöneticilerinin yularlarını tam eline aldı.

İşçi sınıfının tüm yasal demokratik haklarına bu derece acıkmı saldırdı, generalleri ve onların sadık uşağı eski Türkiye Metal İşverenler Sendikası Meşhur MESS'in Genel Başkanı ve şimdiki Başbakan için yeterli değildi. Daha da budanmalıydı. Mevcut yasalarda işçiler aleyhine yeniden düzeltmeler yapılmalıydı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Sendikalar, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasa'larında (2821 ve 2922 sayılı) öngörülen değişiklikler son şekliyle ortaya çıktı. Değişikliğe göre; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sendikalar üzerindeki denetimi mutlaklaştırılıyor. Böylece sendikalar "İşçi Sevenler Derneği" haline dönüştürülüyorlar.

Yasaya göre, 10 yıl bilfiil işçilik yapmayan sendika

yöneticisi derhal görevden alınacak, bu durumlarını saklayanlar hapis cezası ile de cezalandırılacaklar. Ayrıca Bakanlık, "usulüne uygun" yapılmayan sendika kongrelerinin iptali için dava açma yetkisine de sahip oluyor.

Yine ayrı bir madde ile sendika gelirlerinin "amaçları dışında" kullanılması halinde, yöneticiler 3 aydan 1 yıla kadar hapisle cezalandırılabilirler.

1947 yılında çıkarılan ve Çalışma Bakanlığı ile valilere sendikalar üzerinde geniş ölçüde denetim hakkı tanıyan Sendikalar Yasası'nı çok geride bırakan bu yasa ile mevcut bulunan haklar da işçiler ve sendikaların elinden alınıyor. Sendikalar tümüyle fonksiyonsuz bir hale gelecekler. Böylelikle Evren-Özal çetesi, birkez daha işçi sınıfına karşı kinlerini dökecekler.

Şanlı bir mücadele geleceğine sahip Türkiye İşçi sınıfı, gün gelecek Saraçhanelerde, 15-16 Haziran'da düşmanın yüreğine saldırdığı korkuyu, sınıf kinini ortaya dökülecektir. O zaman generaller ve onların efendileri saklanacak yer bulamayacaklardır.

YENİ BİR EŞEK ŞAKASI DAHA

30 Haziran 1985 günü, ABD devlet Başkanı Reagan, Beyrut'taki rehinelere serbest bırakılmasına ilişkin Amerikan kamuoyuna yapacağı radyo ve TV konuşması için Beyaz Saray'da stüdyoya girer. Konuşma kaydedilmeden önce mikrofonda ses provası yaparken "Rambo" filminin etkisi altında kalan Reagan, bir kez daha Amerikan vatandaşları rehlin alınır, ne yapacağını şimdi çok iyi bildiğini söyler.

Ses provası yapılırken "espri" mahiyetinde şu sözleri söyler Reagan: "Delikanlı! Dün gece Rambo filmi seyrettim. Şimdi bir daha böyle bir şey olursa ne yapacağımı iyi biliyorum" (DPA haber ajansı, 2.7.85)

Sylvester Stallone'nin Amerikan sinemalarında şu günlerde gösterilen ve

gişe rekoru kıran film Vietnam'da savaşmış ve daha sonra da bu ülkeye Amerikan savaş esirlerini kurtarmak için gönderilen askerin öyküsünü anlatmaktadır. Film kahramanı "Rambo" her iki dakikada bir Vietnam askerini göz kırpmadan katlediyor. Komünistleri tek tek katlederek Amerikan esirlerini kurtarıyor.

Kovboy eskisi Reagan da eski Hollywood günlerinde film setlerindeki sahneleri gerçek yaşamda "RAMBO" Reagan olarak yapmayı düşünüyor. Ne diyelim. "Hayallerle yaşamak güzeldir". Reagan ve onun gibi düşünenler ancak filimlerle, rüyalarla gönüllerindeki ateşi söndürebilirler.

Vietnam yenilgisini hazmedemeyen ABD emperyalistleri için bir teselli oluyor bu film.

SOL BİRLİK GECELERİ

Haziran ayında B. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde SOL BİRLİK komiteleri veya taraftarlarınca çeşitli kitlesel eyerler düzenlendi.

Demokrasi güçlerinin birliğinin ön plana çıktığı geceler başarılı geçti.

DANİMARKA

15 Haziran günü Sol Birlik Danimarka taraftarları, Türkiye işçi sınıfı tarihinde önemli bir direniş günü olan 15-16 Haziran'ın 15'inci yıldönümünü kutladılar.

300'ün üzerinde kişinin katıldığı gecede konuşmacı TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioglu idi.

"Yaşasın Sol Birlik", "Yaşasın 15-16 Haziran Direniş" yazılı pankartların asılı olduğu salonda konuşmalar ve slayt gösterileri sık sık faşizme karşı ortak mücadeleyi vurgulayan sloganlarla kesildi. Geceye Türkiye ve Türkiye Kürdistanlı birçok örgütten destek mesajı geldi. Yine Danimarka Komünist Partisinden bir temsilci konuşmasıyla dayanışma mesajını ilettiler.

Gecenin kültür bölümünde ise Kürt halk dansları (Govend) oynandı ve Ozan Heval türkçe ve kürçe türküler sundu.

Yoldaşça Selamlar Çavreş-Danimarka

İSVİÇRE

22.6.85 tarihinde İsviçre SOL BİRLİK Komitesince Basel kentinde bir gece düzenlendi. Geceye 800'ün üzerinde bir kitle katıldı. Coşkulu ve disiplinli bir şekilde geçen gecede Sendikacı Yaşar Arıkan bir konuşma yaptı. Kültür programında ise Melike Demirağ, Meral Taygun, Nizamettin Arıç halklarımızın kültüründen ve sanatından güzel örnekler sunarak, geceye renk katıldılar.

D.KOMKAR İsviçre Muhabiri

FRANSA

1 Haziran günü SOL BİRLİK'i tanıtmak amacıyla SOL BİRLİK-Fransa

Komitesince Paris'te bir gece düzenlendi.

Geceye 1000 civarında kitle katıldı. Aralarında FKP'nin de bulunduğu çok sayıda örgüt geceye temsilci veya dayanışma mesajı göndermişti.

Gecede Behice Boran SOL BİRLİK adına bir konuşma yaptı. Boran konuşmasında faşist çetenin beş yıl boyunca kitleleri üzerinde pervasızca terör estirdiğini, zorbahı Kürdistan'ın diğer parçalarına saldırmaya vardığını, faşist rejimin alaşağı edilmesi gerektiğini ve SOL BİRLİK'in bu amaçla kurulduğunu belirtti.

Kahrolsun Faşizm yaşasın SOL BİRLİK, İşçilerin birliği halkların kardeşliği, Yaşasın enternasyonal dayanışma, Kürdistan'da katliamlara son sloganlarının sık sık atıldığı gece coşkulu ve disiplinli geçti. Örgütümüz KOMKAR-Fransa hazırlık çalışmalarında ve gecede aktif görev aldı. KOMKAR üye ve sempatizanları diğer demokratik örgüt üye ve taraftarlarıyla birlikte kollektif çalışmanın güzel bir örneğini verdiler.

Yoldaşça Selamlar D. KOMKAR Fransa Muhabiri

EŞKİYA EKONOMİSİ

Özal hükümetinin izlediği ekonomik politikayı değerlendirirken, bunun eşkiya ekonomisi terimi ile ifade edilmesinin uygun olacağını düşündük. İzlenen yol ve yöntemler aynı olmakla birlikte bundan bir kaç yıl önce bu terimi kullanırken belki daha dikkatli davranmak gerekebilirdi. Çünkü o zaman kitlelerden bir bölümünün böylesi bir nitelemeyi tereddütle karşılaması ve "acaba?" diye sorması mümkündür. Ama bugün her şey o derece açığa çıkmış durumda ki bırakalım eşkiya sözcüğünü, çok daha ağır da kullanılsa kimsenin böylesi bir tereddütle düşmesi sözkonusu olmaz.

İflas Çoğaltan Onaylanmış Bir Model

Bugün yerli ve yabancı tekeli sermaye çevrelerinin bir bölümü Özal iktidarınca izlenen ekonomik politikanın başarılı olduğunu vurgulamaktalar. Kuşkusuz bu bir yönüyle doğrudur. 24 Ocak kararları olarak bilinen ve ancak faşist terör altında sürdürülebilen bugünkü politikanın temel amacının ülke kaynaklarının büyük holdinglere peşkeş çekmek, onlar için bir "kar cenneti" yaratmak olduğu bilinmektedir. İşte bugün esas itibarıyla bu başarılmıştır ve daha da ileri bir düzeye varılması için çalışılmaktadır. Başka bir deyişle iktidar bu yönüyle başarıya ulaşmış sayılır.

Ama ne var ki elde edilen "başarıya" karşılık gene de bu çevrelerden kaynaklanan çeşitli eleştiriler, endişeler de gündemde bulunuyor. Bu eleştirilerin bir nedeni sömürden pay alma bakımından parabalaları arasında süregelen sirtüşmedir. Diğer bir nedeni ise tekeli sermayenin genel olarak ekonomide ulaşmayı amaç edindiği bir takım sonuçlara varamaması, izlenen politikanın kitlesel muhalefeti patlama noktasına hızla götürmesidir. Burjuva düzeninin iç yüzünün gündene daha iyi açığa çıkması, gözden düşmesi ve burjuva iktidarının beş pakalık bir itibara dahi sahip olamaz hale gelmesi, tekeli çevreleri geleceğini daha bir dikkatle düşünmeye zorluyor.

Örneğin: Yarattılan açlık ve terör ortamına rağmen enflasyonun bir türlü düşürülebilmesi bu nitelikte bir ekonomik olaydır. Gene tüm iddialarına rağmen Evren-Özal çetesi faiz oranlarını düşürmeyi beceremedi. Kredi darlığı, yatırımlarda durgunluk sürüyor ki pek çok işveren örgütü son zamanlarda eleştirilerini özellikle de bu noktada yoğunlaştırmış bulunuyor. Türkiye'de işsizlerin sayısı 6 milyon civarında seyrediyor. Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da bütçe açığının önceden belirlenenin çok üstünde gerçekleşeceğine kesin gö-

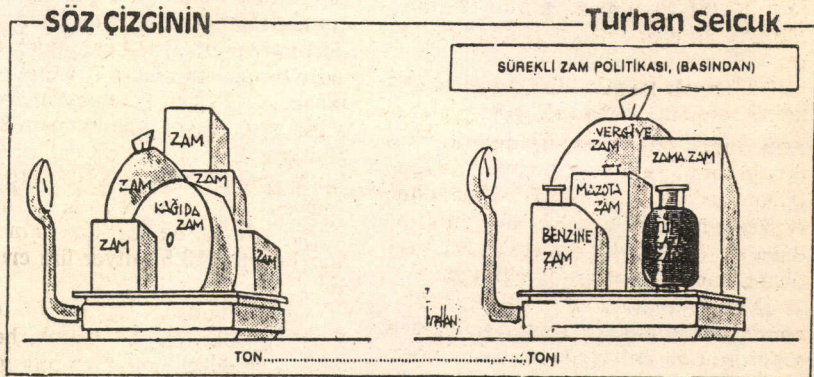
züyle bakılıyor. Şubat ayı ihracatının 1984 yılının aynı ayına göre yüzde 17.5 gerileme göstermesi bu konuda da tekellerin geleceğinin pek parlak olmadığını ortaya koyuyor. Bizzat ihracatçı holdingler ihracatta programlanan hedeflere varılmıyacağını dile getiriyor ve hükümetten daha çok destek istiyorlar. Dış Ticaret Derneği Yönetim K. Başkanı Mustafa Süzer; "Hükümet ihracatın gelişmesini istemeyen çevrelerin etkisinde kalarak vergi iadelerini kaldırdı, ihracat kredilerini azalttı ve ihracatçı şirketlerin aleyhine kararlar aldı. Bu durumda ihracatın azalması doğaldır... Bu gidişle 1985 ihracatı ancak 6.5 milyar dolarda kalır. Yani geçen yılki 7.5 milyar dolarlık ihracatı bile yakalayamaz?" diyor.

Türkiye'de vergi yükü de geniş emekçi halk kesimlerinin sırtındadır. Üstelik bordro üzerinden vergisi peşin olarak kesilen ücretlilerin toplam vergi içerisindeki payları yıldan yıla artıyor. Buna karşılık yüz milyarlarca lira kârdan büyük holdinglerin ödedikleri vergi miktarı devde kulak kalıyor. Ama gene de gazetelerde boy boy fotoğrafları yayınlanan vergi "rekortmenleri" her ne hikmetse hep bunlar arasından çıkıyor. Kimse çıkıp da bir işçi

yüzedir. Maliye Bakanlığı verilerine göre vergi gelirlerinin GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla) ya oranı son yıllarda sürekli düşüş kaydetmektedir. Buna göre 1977 yılında vergi gelirleri GSMH'nın yüzde 19.3'ü iken, 1982'de yüzde 14.9, 1983'te yüzde 16.8 olmuş, 1983'te ise yüzde 13'ün altında düşmüştür.

En son büyük gürültüyle yürürlüğe sokulan "Katma Değer Vergisi" de umulanı veremedi. Hükümet sürekli olarak bu verginin fiyatları düşüreceğinden dem vuruyordu. Ama evdeki hesap bir kez daha çarşıya uymadı ve KDV vasıtasıyla fiyatların aşağıya çekilmesi başarısız oldu.

Diğer taraftan yolsuzluk ve rüşvet artık devleti yönetenler; bakanlar, generaller, belediye başkanları vb. için normal bir günlük iş haline gelmiş durumda. Eskiden bütün bunlar biraz daha "usulüne uygun" şekilde gerçekleştirilirken şimdi çok pervasızca yapılıyor. Bilindiği gibi hükümetin eski Maliye Bakanı gümrüklerde alınan rüşvet üzerine ortaya çıkan kapışma sonucunda görevinden alınmıştı. Daha sonra bir başka bakan, İ. Özdağlar rüşvet aldığı gerekçesiyle işbaşından uzaklaştırıldı. Başbakan Özal'ın kardeşi Suudi Şeyhleriyle birlikte devlet olanaklarını

Milliyet Gazetesi'nden

ile bir tekeli parabalasının gelirlerini yanyana getirip hangisinin gelire oranla daha yüksek vergi ödendiğine daha çok yük altına girdiğine bakmıyor. Bunun yerine ülkeyi soyup soğana çeviren bir avuç vurguncunun beyan-nameleri esas alınıyor ve bunlar için törenler düzenleniyor, madalyalar veriliyor.

Ama ne var ki bundan kısa bir süre önce resmi çevrelerden işverenlerin beyan ettikleri vergileri de ödemedikleri, beyanların kağıt üzerinde kaldığı açıklığa kavuştu. Örneğin, Maliye Bakanı A. Alptemoçun işverenlerin pek çoğu tarafından bu yola baş vurulduğu ve beyan edilip te ödenmeyen vergi miktarlarının yüzde 70-80'i bulunduğunu söylemek zorunda kaldı.

Vergi politikası yönünden de 24 Ocak ekonomisi iflas durumuyla yüz-

da kullanarak büyük vurgunlar gerçekleştiriyor. İstanbul Boğazı, Marmaris-Fethiye yöresi ve daha nice turistik alan arap şeyhlerine üç-beş dolar karşılığı peşkeş çekiliyor. Üstelik İstanbul Belediye başkanı Bedrettin Dalan gibi pek çok ANAP ileri geleni bu işe ortaktır. Hükümet yabancı tekellere çağrılar yapıyor, ülkeye gelip soygun kervanına katılmaları için adeta yalvarıyor. Uluslararası tekelere istedikleri gibi at oynatacakları, tatlı karlar elde edecekleri bir ortam yarattığı için siyasal iktidar övünüyor.

Faşist Özal bundan bir kaç ay önce İsviçre'nin Davos kentinde uluslararası tekeli sermaye temsilcilerine Türkiye'de grev hakkını nasıl işleme hale getirdiklerini, ülkeyi nasıl ucuz işgücü cennetine çevirdiklerini anlatıyordu ballandıra, ballandıra.

İMF Devrede Yoksulluk Zirvede

Evren-Özal çetesinin ötedenberi "vatan", "millet", "Sakarya" edebiyatıyla sürdürdükleri ve kitleleri aldatmada başvurdukları yalanlar bütünüyle açığa çıktı, iflas etti onlar. Kitleler, faşizmin kendileri açısından ne anlama geldiğini şimdi her zamankinden daha iyi görebiliyorlar.

Sürgünlerin gölgesinde yürütülen politikanın başlıca amaçlarından bir tanesi Türkiye'yi bir ucuz işgücü cenneti haline getirmektir. İşçi sınıfının özgürce sendika seçme, toplu sözleşme yapma, greve gitme gibi haklarının "kahraman Türk ordusu" eliyle yok edilmesinin nedeni budur.

Türkiye'de bugün işsizlerin sayısı 6 milyon civarındadır. Enflasyon oranı geçen yıl yüzde 50'nin üzerinde seyrederken işçi ücretleri sadece yüzde 25 oranında yükseltildi. Ücretlilerin net gelirlerinde düşme bütün hızıyla devam ediyor. Türkiye, dünyada ücretlerin maliyetler içerisindeki payının en düşük düzeyde bulunduğu ülkeler arasında yer alıyor. Buna karşılık faşist Özal herkesin gözünün içine baka baka ücretlerdeki artışın, enflasyon oranının altına düşmediği yalanını söylüyor.

Diğer taraftan zamlar aynı hızla devam ediyor. Bundan kısa bir süre önce, yani Özal'ın ABD ve F. Almanya yollarında koştuğu ve "ekonomik başarı"larının reklamını yaptığı günlerde bir İMF heyeti de Ankara'ya postu sermiş, Türk yetkililerine ecel teri döktürüyordu.

İMF açık biçimde hükümetin kendilerine çeşitli ekonomik göstergelerle ilgili doğru bilgiler verdiğinden kuşku duyduğunu, yapılan tahminleri ve saptanan hedefleri gerçekçi bulmadığını söylüyordu. İMF, Türk ekonomisini daha sık (üçer aylık dönemler halinde) denetlemekte de ısrar etmekteydi.

İMF heyetine göre hükümet, saptanandan fazla miktarda parayı piyasaya sürüyordu ve enflasyonun düşürülmesi bir türlü mümkün olamıyordu. Bu arada aynı heyet çeşitli konularda hükümetten somut adımlar atmasını da istiyor ve önerilerde bulunuyordu. Örneğin bu heyet, 1984 yılında GSMH'nin yüzde dördü oranına ulaşmış olan bütçe açığının düşürülmesini, GSMH'nin yüzde 1.5'ine kadar indirilmesini istiyordu. Gene 1984 yılında GSMH'nin yüzde 14.1'i olarak hesaplanan 2 trilyon 769 milyar liralık total bütçe gelirlerinin de yüzde 18 oranına kadar yükseltilmesi için gerekli adımların atılmasında ısrar ediyordu.

O halde üzerinde durulması gereken esas noktalardan biri, Özal hükümetinin bu işi nasıl başaracağı ve efendilerinin temsilcisi İMF'nin gönlünü ne şekilde razı edeceğidir.

Kuşkusuz kimse kalkıp faşist Evren-Özal yönetiminden tekeli çevrelerin çıkarlarına dokunmalarını, gelirleri yükseltmek ve bütçe açığını azaltmak

amacıyla onların kârlarına el atmalarını beklemiyor. Böyle olunca da geriye kalıyor silahın namlusunu tekrar emekçi yığınlara, geniş halk kesimlerine çevirmek. Ve zaten bugünkü siyasal iktidarın varlık nedeni ile yaptığı da budur.

Bilindiği gibi bu işin en kolay yollarından birisi zam yapmaktır. Örneğin, son zamanlarda petrol ve tekel ürünleri başta olmak üzere çeşitli mallara yapılan zamlar, aynı zamanda daha Türkiye de iken İMF heyetine güven vermek ve hükümetin, sunulan reçeteleri uygulamaktan çekinmediğini göstermek amacı güdüyordu. Yoksa İMF heyeti "Stand-by" antlaşmasını imzalamaya yanaşmıyordu.

Diğer taraftan burjuva hükümetleri ötedenberi yaptıkları her zamandan sonra kendilerince mantıklı bir neden bulmaya çalışıyor ve çoğunlukla da ilgili kuruluşu zarardan kurtarmak için bu yola başvurduklarını söylüyorlardı. Oysa bu sefer böyle bir durum da söz konusu değildi. Tersine ürünleri zam gören Kamu İktisadi Kuruluşları, son yılda büyük kâr elde etmişlerdi. Bunların 1985 yılını da aynı şekilde kârla kapatacaklarına kesin gözüyle bakılıyor.

Örneğin, T.C. Merkez Bankası'na İngilizce olarak hazırlanan ve basına da yansıyan "Türkiye Raporu"nda belirtildiğine göre 1984 yılında 48 KİT'den 39'u kâr, 9'u ise zarar etmiş. 1985 yılında ise kâr eden KİT sayısının 42'ye çıkarılması planlanmış durumda. Gene buna göre 1984 yılında 521 milyar lira olarak gerçekleşen KİT'lerin toplam karı 85'te 754 milyar liraya ulaşacak. Resmi açıklamalar, son 1,5 yılda tam 8 kez zam yapan Türkiye Elektrik Kurumu (TEK)'nin 1984 yılında yalnız başına 110 milyar 409 milyon lira kâr ettiğini gösteriyor. 1985 yılında bu kuruluş için konan kâr hedefi 143,5 milyar lira civarındadır.

Öte yandan başbakan Özal'ın 1985'te gelir vergisi dışında herhangi bir vergi düzenlemesi yoluna gidilmeceğini açıklaması, yukarıda değinilen hedeflere varabilmek için baş vurulacak başlıca yolun zam olduğunu da bir kez daha ortaya koyuyor.

Cumhuriyet gazetesinde yer alan verilere göre zamlarla bu yıl 2 trilyon

liranın toplanması hedeflenmektedir. Gene aynı gazetenin verdiği bilgilere göre 1985 yılının ilk dört ayında yapılan zamlar 700 milyar liralık gelir elde edilmesini sağlamış durumdadır.

Hükümet son zamları yaparken de her zamanki gibi üç kağıtçılara has yöntemlere başvurmadan geri kalmadı. ABD gezisi sırasında "Dünya Özal'ı konuşuyor" diye başlık atan Milliyet Gazetesi -ki bunun paralı bir ilan olduğu her halinden belli oluyordu- bu sefer de 1. sayfasında ve kalın puntolarla "Dolar Fena Vurdu" başlığını veriyordu. Milliyet, Dolar'ın aniden yüzde 3 oranında değer kazandığını ve bunun da zamları kaçınılmaz hale getirdiğini ballandıra ballandıra anlatıyordu. Burjuva gazetesinin amacı yeni zamları ilan etmeye hazırlanmakta olan hükümeti temize çıkarmak ve bütün günahı dolara yüklemektir.

Bu haberlerin arkasından hemen Özal ve diğer yetkililer "zam yapılmayacak" dediler. Ama aradan daha bir iki gün geçer geçmez zamlar peş peşe gelmeye başladı. Ve ilginçtir kimse iktidarın bu zikzakları, tutarsızlıkları üzerinde durma gereği duymadı, onu tuhaf karşılamadı. Çünkü kitleler alışık. Onlar faşist Evren-Özal çetesinden başka bir davranış beklemiyorlar. Bu bakımdan tuhaf olan tersi bir durumun ortaya çıkmasıdır.

Görülüyor ki Türkiye'de sürmekte olan düzen bir vahsettir. İnsanlık düşmanı kanlı rejim koşullarında yerli ve yabancı tekeli sermaye çevrelerinin çıkarı uğruna on milyonlarca insan en hayasızca en utanmazca yöntemlerle sömürülüyor. Faşist çete silah zoruyla görülmedik boyutlardaki açlık ve yoksulluğu daha da derinleştiriyor. Şu da ilginçtir ki son zamların yapıldığı günlerde Evren Antalya'da bir geziye çıkmıştı. Cuntanın şefi bir yandan Türkiye'de işkence olmadığı yalanını söylerken, diğer yandan da asıp kesmekten dem vuruyor ve idamlara devam edeceklerini söylüyordu. Daha doğrusu Özal geniş yığınları biraz daha yoksullaştıracak adımları atarken, Evren de açıkça tehditler savuruyor, göz dağı vermeye kalkıştıyordu. Biri insanlarımızın ekmeğini elinden alırken, diğeri silahını üzerlerine çevirmiş ve "kıpırdarsanız yakarım" diyor. İşte eşkiya ekonomisi bu koşullarda yürütülüyor.

5 Milyon Genç İşsiz

Faşist cunta süngü gücüyle dayattığı 24 Ocak kararları sayesinde, Türkiye'de işsizlik her geçen gün yükselmektedir. Bu durum artık cunta ve onun resmi kurumları tarafından bile inkar edilemiyor.

Bu durumdan nasiplerini alanların başında ise gençler geliyor.. Resmi istatistiklere göre, toplam olarak 13 milyon genç var Türkiye de. Bunların ise 5 milyonu işsiz.

4 milyon kadarı da orta veya yüksek okullarda öğrenim görüyor, geriye kalanları ise çalışıyor.

Bunun anlamı şu; nüfusun büyük bir hızla geliştiği Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda, yeni yetişen kuşak özellikle çalışma alanında büyük sorunlarla karşı karşıya.

İşsizliğe karşı sömürüye karşı mücadele, onu yaratan sisteme karşı mücadeleden ayrı düşünülemez.

HÊKYAT

DAWIYA KINDÊ ★

Dema serhildana Şêx Said bû. Ez hin zaro bûm. Kurda şer windakiribû. Leşkerê Roma Reş bî hêla Paloyê ji ketibû gundê Kurdan, xort û kal, jin û zaro ne digot tevi pez û dewarê wan qirdikîr, malê wan talan dikir, dişewitand. Lî pîr gundan jin-mêr derketibûn çiyê lî gundan hin pirejin û merrivên kal mabûn. Leşker çiyê ku mêr ne didit hêrsa xwe jî jinan, jî kalan derdixist, eza û cefayek giran lî wan dikir.

Kindê Leng xulamê wan bû. Wi rêolaxên gundên dorê talan nasdikir. Daristan, geli, çiya û bani hûr hûr baş dizani bû. Lî kiderê şikeft hene, kesên reviyayî xwe lî kiderê vedîşêrin, baş derdixist. Ew rêçbireki zor bû. Jî giya-yeke pelixandi, jî pelege weşiyayî, an jî jî kevireke lviyayî wi xweş derdixist ku meriv jî wê derbazbûne.

Bona vê yekê Kindê Leng rêberiya leşker dikir. Ew ket xwina gelek kesi, mala gelean şewitand. Bona vê yekê jin û zarokên wî di mala xwe da rehet rûniştin. Hukumetê, bona van xizmetan piçek pere jî dida wî. Carcaran jî kiloyek şekir, an jî çakêteki leşkeri..

Çend mehan şunda jî şer tiştekan nema. Serhildana bî temami hatibû pelixandin. Zordestiya leşker jî hêdi hêdi kêmbû. Êdi dev jî kuştina xelkê berdan. Berê jin û zaro vegeerî ser malên xwe. Mêr û cîwanên gele malan êdi

tune bûn.

Xelkê gund kesi bî Kindê ra xeber nedida. Jî ber ku mêr, bira û zarokên gelek kesan bî alikariya wî hatibûn kuştin û dardakirin. Lê kesi jî tîrsa leşker jê ra tiştekan nedigot. Lî gund leşker hin wek gêle bû.

Rojekê leşker xwe hazır kir ku jî gund bikişê, biçê. Hemû gundi, mezin û piçûk, jin, mêr û zaro komi meydana gund kirin. Qumandarê wan, bî dengê bilind dîr û dirêj qisekir, got, wan çawa zora "xainan" bîriye, çawa welat xilaskiriye û leşkerê Tirk çawa xurt e, dikare tim jî zaro dijminan bibê!

Leşkera destpê kir, erebe û hespên xwe dan rê. Hingê Kindê Leng, bî lez û bez, nêzi qumandar bû, jê ra got:

"Ez jî we hêvi dikim hûn mîn û zarokên mîn jî bî xwe ra bibin. Ez êdi nikarim di vî gundi da bîminim."

Qumandar lê nihêri, got:

"Eger naxwazi lî vir bîminî, mala xwe barke biçê. Lê karê me heyê."

Kindê xwe avête lingê Qumandar, got:

"Ez bextê we da me, mîn xwe ra bîbin!"

Qumandar bî hêrs ket, got:

"Rabe di riya xwe da biçê! Emê te bîbin çî bîkin?"

Kindê disa lî raweran geriya:

"Qumandar, mîn ewqas xizmeta we

kir, mîn di dest gundiyan da nehêlin. Ezê jî we ra disa xizmet bikim."

Qumandar lê nihêri, got:

"Feydê te jî xelkê te ra tune, wê jî mîn ra çî bibê?" Û şêşara xwe kişand û lê nişan girt. Kindê weki kevir sar bibû, çiyê xwe da mabû. Qumandar gule berdayê, cardin û cardin..

Kindê di nav xwina xwe da gevizi ma. Leşker jî gund derket çû.

Em gundi jî vê bûyerê gelek şaş û metel man, lê gelek jî kêfa me pê hat. Jî gundiyan kesek neçû ser cendegê Kindê.

Ro çû avan, Gundi hemû kişiyên çûn malên xwe, deriyên xwe girtin. Lê hin kesan mereq kirin, lî paş çepe- ran û pençiran lê nihêrin: Gelo wê kes biçê ser cendegê Kindê û wî bibê veşêre? Lê kes nêzi nebû, heya zarokên wî û kurapên wî jî..

Cendegê wî çend rojan lî wê, bî tavê da ma. Bin û bex ketiyê. Kûçikan ew parçekirin, vî ali, wî ali da kişandin xwarin. Kesi jî kûçikan ra tiştekan negot. Kesi kevir ne avête wan, heya zarokan jî..

DILAN

★ Ev hêkyat mîn jî diya xwe bihîstibû; di zaroktiya wê da û lî gundê wê derbaz bûye.

NAMEYEKA VEKIRI
BO RONAKBIRÊN KURD

Dî vir da ez dixazim berhemekê jî berhemên nivîskarê kurd yê welatparêz M Emin Bozarslan bî nav bikim.

Kek M. Emin di vê salê da pirtûkxana kurdî bî kareki zor granbiha dewlemendtir kir. Wî pênc hejmarên pêşin jî kovara "Jin", ya sala 1918-1919 lî Îstembulê derdiket, fotokopîkirine û jî tipên erebî zivîrandine tipên latîni. Kûr û fireh û bî hunermendiyeka bilind wî ditina xwe jî bî kurdî û tirkî lî ser doz û daxazên kovarê nivîsandine. Pirtûk bî gîştî bûye 420 rûpel

Dî şeweyê amadekirna vê pirtûkê da kek Bozarslan diyarkiriyê, ko ew di tenga nivîskarên cihani da ye. Loma ev karê giranbiha:

1. Hêjaye spaskirneka mezin.
2. Serbilindiyê ne tenê jî nivîskarê pirtûkê ra, lê belê bo hemû ronakbirên kurd.
3. Pirtûkên bî zanisti tene nivîsandin her tim jî zêr û cewher çêtirin. Îro bo me ew rûyê çanda me spîdikin û wê bîbin mal û mülkê netewa kurd.
4. Ev berhemên wîsa îsbatdikin, ko nivîskarên kurd tevi zordari û bindesti-

yê, kanin bî dem û hevdemên xwe ra gavkin.

5. Ev karên zor hêja, lê mexabin hên zor hindik, dîkin, ko em dengên xwe bilindbikin bo hevkarî, arikarî û yekitiya ronakbirên kurd.

Kek Bozarslan ev karê mezin daye pêşiya xwe. Ew dixaze hejmarên kovara "Jin" yên di jî amadeke û pêşkeşî xwendevanan bike.

Êdi jî ronakbirên me têye xastin, ko her yek jî aliyê xwe da arikariya wî bike jî bo ev kara bî serfirazi û bî zûtirin kat pêkbê.

Pêwiste ev pirtûka bî firehi lî nav gel bête belavkirin, dako ev karên wîsa hêja bîbin numûne jî nivîskarên me ra û bîbin têvedan jî bo hên pîr lîkolin û lêgerinên di.

Bî spaskirne ra berdeami û serfiraziyê jî karên kek Bozarslan ra hêvidikim. Her wîsa jî hêvidikim, ko nivîskarên me bî tenê û bê arikarî nemînin.

Gundi

Berlina Rojava, 24.6.1985

15-16 XIZIRAN
BI DILŞAHÎ
HAT PÎROZKIRIN

Roja 7ê Xiziranê lî Berlina Rojava "Komita Yekitiya a Dêmoqrati" ku komela me jî di nav da cih kurtiyê, lî serbûyerên 15-16 Xiziranê şevêk pêkani. Dî şevê da pîr nûnerên rêxistinên pêşverû û jî 300 kesan bêtin welatparêz, şoreşger beşdar bûn.

Bî navê Komite, hevaley bî Kurdî û Tirkî axaft. Lî pey axaftinê bî navê DÎSK û SEW (Partiya Yekitiya Sosyalîst a Berlina Rojava) du hevalan lî sergiringiya şevê û naveroka şevê axaftin. Û lî ser rola çîna karkeran sekînin.

Disa wê şevê da lî sergiringiya YEKITIYA HÊZÊN ÇEP hat sekinandin û bangî hemû kesên welatparêz, pêşverû û dêmoqrat kirin, ku pişgiriya xwe bî yekitiya Hêzên Çep ra bîdin û mil bîdin ber.

Dî şevê da jî alî çandî da jî programê dewlemend hatibû amadekirin. Folklorî komela me, hozan heval Delal, koroy Îraniyan (Nurşin), koroya SEW, ozan Heval û folklorî zarokan programê da beşdar bûn.

Şev heta dawiyê bî xweşî û disiplin derbas bû.

ÇELENG/ Berlina Rojava

MİZAH.. MİZAH.. MİZAH.. MİZAH.. MİZAH.. MİZAH.. MİZAH.. Mİ

CEHENNEMDE BAŞKAN SEÇİMİ

Zebaniler kendilerine başkan seçmek için toplanmışlardı. Adaylar arasında bir hayli ünlü kişi mevcuttu: Eskilerden Neron, Cengiz ve Hülagu hanlar, yenilerden Hitler, Mussoloni, Franko.. Tanıdık yüzlerden Enver ve Talat hazretleri, Şah Rıza Pehlevi..

Ama 12 Eylül öncesi cumhurbaşkanlığı gibi, bir türlü yeter çoğunluğu sağlayamıyorlardı. Turlar habire uzuyordu.

Derken, içlerinden biri kürsiye fırladı:

"Elinizi çabuk tutun," dedi. Türkiye'de biri var, o gelirse seçimi meçimi kendi yapar ve yüzde 91 oyla bize başkan olur!.. İşin kötüsü burada ölüm de yok; bir daha kurtulamayız ondan!.."

K. EVREN BAKIRKÖYDE

Kenan Evren Bakırköy akıl hastahanesini geziyordu. Başına kağıttan bekçi şapkası oturtmuş bir deli kendisine bir selam çaktı. Evren'in hoşuna gitti bu.

"Sen benim kim olduğumu biliyor musun?" dedi.

"Biliyorum tabii."

"Kimim ben?"
"Başkanınızsn!"
"Afferinn!.. " dedi Evren, gülümseyerek. "Sen politikayla ilgilenir misin?"
"Yo."

"Peki başkan olduğumu nerden biliyorsun?"

"Bunu bilmeyecek ne var!" dedi, deli. "Duyduğuma göre sen koca ülkeyi tımarhaneye çevirmişsin. Bakırköyde delibaşlık sana az gelir bile!.."

Evren kıpkırmızı kesildi, çevresine dönüp köpürdü:

"Buraya da anarşistler sızmış! Derhal bir işkence timi gönderin, soruşturma açın!"

Ve derhal hastahaneyi terketti. O gitikten sonra hastahane baştabibi bavulunu hazırlarken, maiyetine de emir verdi.

"Özel bir deli odası hazırlayın, duvara Mussoloni'nin resmini asın, kurşun askerler dizin."

"Neden?" dediler, yanındakiler merakla.

"Çünkü bay Başkan yakında temelli buraya gelecek. Şanına uygun bir oda olmalı. Onu öteki delilerle bir araya koyacak değiliz ya!"

YURT GEZİSİ

Turgut Özal yurt gezisi sırasında meyhanelerden birine girer. Hafif

içkili bir işçinin yanına oturur. Ordan burdan konuşurlarken Özal sorar:

"Böyle her gün içmek için ne kadar kazanıyorsun?"

İşçi:

"Günde 1000 Lira.

Özal:

"Peki kemerleri biraz sıkalım diye ücretleri azaltıp koşulları ağırlaştırsak ne kadar kazanırsın?"

İşçi:

"2000 Lira.

Özal:

"Peki, biraz daha çaba gösterip kemerleri sıkarsak?"

İşçi:

"O zaman 5000 Liraya para demem!.."

Özal şaşırır, birazda düşünüyor.

"Bu ne biçim iş!.. Köküne kadar sıkarsak?"

İşçi:

"O zaman muhakkak 15000 Lira'ya para demem.

Özal hepten şaşırır. Küçük dilini yutmamak için kendini zor tutar. Adamın ne iş yaptığını bir türlü bulamadığı için, sonunda dayanamayıp adama sorar:

"Sabancımışın nesin sen? Ne iş yapıyorsun?"

İşçi:

"MEZARCIYIM!.. der.

AHU TUĞBA'dan mektup var...

Açıklamaya gerek var mı? Herhalde Ahu Tuğba'yı tanımayan yoktur. Yo yo, yanılmadınız: Hani şu sereserpe resimleriyle baldır-bacak gazetelerinin sayfalarını süsleyen ünlü sanatçı Ahu Tuğba'dan.. Adresimizi nerden bulmuşsa bulmuş, tüm açık-saçıklığına rağmen, gizli kalan bir derdini bize dökmüş.. Biz de hatrını kırmadık.

Bir de o biçim bir resimini göndermiş basalım diye. Ama biz, okurlarımızın ahlakı bozulmasın diye, resmi bir yana koyup mektubu yayınlamakla yetindik. Şöyle diyor Ahu hanım:

Siz, sayın Başbakanımız Turgut Özal aleyhine çok kötü şeyler yazıp solculuk, bölücülük ve de kansızlık yapıyorsunuz. Eğer devrimci cesaretiniz varsa bu mektubumu da yayınlarsınız!

Siz şunun bunun dediklerine bakmayın. Aslında Turgut bey çok iyi adamdır. Efendim, hürriyet yokmuş, yoksulluk varmış, falan filan.. Bunlar hepsi laf! Benim mesleğime, sanatıma karışan var mı? İstedğim gibi poz veriyorum, gazeteler de bol bol basıyorlar. İşte serbestlik dediğin böyle olur!

Ayol siz cinsel konuların hiç bu kadar serbest tartışıldığı bir dönem gördünüz mü? Çok şükür bizde de seks devrimi başladı.

Yoksulluğa gelince, bizim meslek hamd olsun altın çağını yaşıyor. Allah Turgut Bey'den razı olsun, şu sıkıcı sanatçı takımını, yazarları, tiyatro sanatçılarını, Yılmaz Güney gibilerini kovdu, içeri attı, ağızlarına kilit vurdu da bizim gibi gerçek sanatçılara yer açıldı! Valla paradan çok ne var kardeş! Memlekette zengin olmasa bizim bu kadar müşterimiz olur mu?. Üstelik Kenan Paşa da huzuru güveni sağladı. Ne karışan var ne eden..

Memlekette işsizlik var diyorlar. Yalan. Çalışmak istedikten sonra iş mi yok! Ne demişti büyük Atatürk: "Türk öğün, çalış, güven" demişti. Kenan Paşa ne dedi: "Her kes kendi işini iyi yapsa memleket güllük gülistanlık olur" dedi. Ben de büyüklerimin sözüne uyuyorum. Çok çalışıyorum. Gündüzleri sinema setlerinde, akşamları pavyonlarda, gece geç vakitler de evde, yani yatağında.. İşimi çok iyi yapıyorum. Çünkü memleketin kalkınması için çalışmak gerek. Yatırım yapmak gerek. Yatırım olmadan kalkınma da olmaz!

Ama herkesin bir derdi olur elbet. Dertsiz kul olur mu hiç? Benim de derdim kendime göre.

Benim derdim Semra hanımla. Şu

Semra Özal var ya, onunla işte! Şaşırınız değil mi?

Siz Turgut beyi bırakında gözünüz şu Semra'yı görsün! Şu ne oldum delisini! Turgut Bey çekilir de şu Semra çekilmiyor asıl..

Sanki memleketi Turgut Bey değil de o idare ediyor. Kadın koca göbeğine, gerdanına bakmıyor da mankenlik yapmaya kalkıyor. Ayol sen bunu fiçi reklamı mı sandın!. Hadi Türkiye'de yapsa neyse, koca başbakan karısı, eder eder.. Bir de çıkmış Hanover'de, o güzelim selvi gibi Alaman mankenlerinin içinde boy göstermez mi? Hay allah, dersin lale bahçesi içinde bir Hollanda şeysi..

Valla bizim gibi sanatçılara karşı ayıptır bu. Ve de haksız rekabettir. Onun gazeteleri kapsayan tonton resimlerinden bizimkiler görünmez oldu. Basınımız bu konuda neden susuyor?

Size çok kızıyorum ama, bazan da hak vereceğim geliyor. Ayol ben de nerdeyse anarşist, bölücü filan olcam!

Devrimciyseniz bunları da yazın! İstanbul'a yolunuz düşerse bana uğrayın.... (Ahu Hanımın son sözlerini, ahlak ve adaba aykırı olduğu için sansür ettik! DK.)

Helbestên Xwendevanan - Okuyucu Şiirleri

DAYIKA MIN

Erê dayka mın..
tu ji bike gazınan
Dema te dibore
Bı rojên kul û xem
Loma tu mayi
Bê kes û xızan
De bilorine
Jı bo welatê me Kurdistan

Dema ez çûk bûm
Nızanbû ji maf û dozan
Lê mın dibihist
Ku te ji mın ra dılorand
Ber serê mın da
Hêsirê çava dibarand
De bilorine
Jı bo welatê me Kurdistan

Dayê te dıgot
Ezê te bıparêzım
Jı neyeran
Kedxwar û xwinmıjan

Mın sonda mezin xwariye
Bı Kurd û Kurdistan
Ta ku
Tu ji bibi Pêşmerge
Şerki bo axa Midiyan
Ne bı rojan
Ne bı mehan
Û ne ji bı salan
Her dem
Lı ser me
Zulm û zordari,
kuştın û talan
Lı me hat
Qıra xwişk û bıran
Bûkê rû bı xêli hustixwar
û dergûş man ber diwaran
De bilorine
Bo kesên
ber diwaran
Hustixwar.

SİPAN, Berlina Rojava

7. KURULTAYA SELAM

Bana insan olmanın bilincini verdin,
Öğrettin her şart altında mücadeleyi,
Koşullara göre halkımın kurtuluş
mücadelesine katılmayı,
Sesini duyurmayı halkımın
Halklar arasında kardeşliği
Baş kaldırmayı
Sömürüye ve haksızlığa,
Öğrettin bana dostluğu, sevecenliği,
Cana yakınlığı yoldaşlığın,
Kurtuluşun nerede olduğunu
Ve doğru bir öncülüğe ayağa kalkan
bir halkın yenilmezliğini,
Sesi Diyarbakır'da, Mahabat'da
yankılanan,
Yorulmak bilmez "SEYDA" yı
Her sayın bir kurşundur düşmana,
Dosta salanan mendil,
Sen 20 milyonluk Kürd'ün
Özgürlük için çarpan kalbi,
YEKBIN diye haykıran sesinin
KOMKAR

22.5.1985, Şewat/Fransa

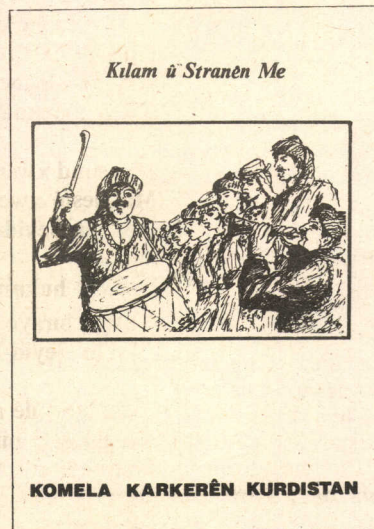

Dı nav weşanên ROJA NU da
bı navê ALIKO Ü BAZ pirtûkek
zaroya hat weşandın. Niviskarê
pirtûkê BARAN e.

Qehremanê pirtûkê ALIKO
berxwaneke piçûk e. Aliko bı baz
û hırçeki ve dibe heval. Dı nav
borandına rojan da dijmin dıkeve
Kurdistan. Bı zordesti ve bajar û
gundan dıxın bin dest.

Gel bı alikariya Aliko, baz û
hesinkerê Bıdlisê ve diji dijmi-
nan radibe; azadiya xwe dest
dixe.

Dı pirtûkê da tesvira tebyetê
ji pır xweşik hatiye kırım.
Bıhayê pirtûkê 5 DM e.

Dı nav weşanên Komela Kar-
kerên Kurdistan lı Bremen, bı
navê KILAM Ü STRANÊN ME pirtû-
kek hat weşandın. Dı naveroka
pirtûkê da 100 kılam û starên
berekırî cih digre. Ev kılam û
stanana ji aliyê H. NAVDAR
hatiye berevkırın.

Bıhayê pirtûkê 5 DM e. Ke-
sên ku pirtûkê dıxwazın, dıka-
rın ji navnişana KOMKAR peyda
bıkın.

Türkiye Öğretmen Hareketi

Dün-Bugün-Yarın

TÖB-Der
Yurtdışı Bürosu
Frankfurt
1984

TÖB-DER Yurtdışı Bürosu'nca
Türkçe ve Almanca olarak bastırıl-
an kitapta Türkiye öğretmen
hareketinin kısa bir tarihçesi, eği-
timin demokratikleştirilmesi uğ-
runa verilen mücadele, 12 Eylül
darbesinden sonra eğitim ve öğ-
retimin faşistleştirilmesine yöne-
lik çabalar, öğretmenlere yöne-
lik baskı ve kısımlar üzerinde
duruluyor.

Kitabın fiyatı 10 DM dir.
Kitap KOMKAR'dan temin edile-
bilir.

SIN'ET Û ÇAND

SIYABEND Û XECÊ / 4

(Destpêk hêjmara berê)

Apê Guri dibê: " Ez zef ji Guri ecz bûme, kuştina Guri li we helal be. Ki Guri bikuje, bila hinek xûna Guri binin ez ji vexum". Inca gundi dibên:

"Wey Guri, wey Gurri",
Her kesekê serê Gurri li xwe birri".

Guri vejeriya malê. Êko şurê xwe dani ber serê xwe, ê ko darê xwe dani ber serê xwe, ê ko baltê xwe dani ber serê xwe. Heta serê sibê xew bi çevi kesi nakeve. Serê sibê, bi zerayê tavêra her kes ji mala xwe derket. Sed û pênci xortê Silivaniya li hev civiyan û bi ser xênîkê Guri va girtin. Guri rabû ji piya bi wan hîsiya, gazi kir go:

Herê-lo, herê-lo, lo-lo, herê-lo,
Geli xortan, hege hûn dîçine dewatêye,
Ez gurê tîrşîk û savarêye,
Eger hûn dîçine şerê fêrîz û pelewaniyêye,
Ezê ji derême serê greki bilind, binêrim li şerê mêrê çêye".

Ê di pêşiya wanda deh çêlekê wi hatibûne kuştin, kezeba wi şewitiye, gazi kir go:

"Herê Gurio lao, lo-lo, lo dilê min li-bêye,
Em naçime kêf û dewatêye,
Em naçime şer û şer qeytalêye,
Bî qewata xudê, heta sehetekêye
Emê bi serê te bileyizin bi gogêye".

Guri rabû ji pêye,
Guri bina melkemoti kulêye,
Guri bina ricilbeytê li xeybêye
Guri rahişte çima devêye,
Go: "Ya allah, ya xudêye",
Guri vejeriya nava vi sed û pênci xortê hanêye.
Dîghije kijani, çimeke devê dîgu vêşe newqêye.
Heta sehetekêye,

Sed û pênci xortê silivaniya raxiste erdêye,
Kire hevalê garanêye.
Bû şin û bû grin, ketê nava dê û bavêye.
Guri rahişte lingê wan kîşende ser sergoyê rêxêye,
Go: "Her şev hûn mêvanê apê min bûn, inca hûn mêvane minin li vêderêye".

Şeş rojê wan qediya li ser sergoyê rêxêye,
Guri go: "Xudêyo, qurbana ta bûmo, bila dê û bavê bên wan bibinin malêye,
Bila wan bişon, kefenê wan li wan kin, wan têxîne qebrêye,

Belki xêra min, gu nê min ji berhevda derêye"
Her kesekê hat, rahişte termê xwe bire malêye,
Laşê wan şuştin, wan xîstine qebrêye.

Xorteki bi dergisti hebûye,
Li gundeki başqe bûye
Dîbihize, ev tiştê ha hatiye sergê gundê silivaniyêye,
Li mihina xwe sûwar dibe, der tê ji malêye,
Tê gundê silivaniyêye,
Ber derê mala xezûrê xwe dîsekine, dibê: " Ev çî qewimiye li vêderêye?"

(Dûmahik heye)

Stranên tarixî

SEYID XAN / 4

Çû, çing, û li ber derê hewşa midûrê Kopê ji hespa peya bûn,
Xulam û xizmetkar tamam şiretkar bûn,
Ji hespa peya bûn,
Madoli ji milê xwe anine xarê, bûne nobeçî, li dora hewşê bela bûn.

Dibê Seyid-Xan gazi dîke begê Patnosê, Çatê û midûrê Kopê,

Divê: "Lao, ez di bextê Hîzretê pexember da, isal serê hevt salê min qediyaye,

Lingê min li zengua, renê min qerimiye ser piştta hespaye,
Ez bûme gureki dev bi xûn, ketime dax û çiyayê,

Mî terka xiret û namûsa xwe ji dînyayê daye
Namûsa min li Erzûrmê, li Bîdlîsê, li Sêrtê, li Wanê dîgere li deriye û mehkemê Tirkaye,

Malîk miratno, em Kurmanc in, ji boy xwedê, rêkê berdîm ji boy me hêsir û feqîrê geliyê Zilaye".

De şerê, axayê min şere,
Ji bona xwedê, pêşiya firar û qaçaxê min berdîm, bila bi silameti herre.

Axao, divê Sedîqê Mistefe-beg rabû destê xwe avitê pêsira Seyid-Xan û dihejine,

Divê: "Kerro, ez li ezmanê hefta da te dîgeriyam, tu li hewşê bi silameti keti deste,

Îro serê heft rojê min qediyaye,
Dayir û mehçeme û hukumeta xwe mî tev li hev daye.
Kijan qerekola ez gihîştîmê min qirarê zîmanê xwe li hukumeta xwe ra daye,

Min sond xwariye bi teleqê jin berdanê,
Min destê xwe daniye ser quranê,
Heta ji Seyid-Xan û Elican û Tofîq û Silhedin, ez ew herçara nekujum,

Qaçaxê hukumetê dî ser mîra derbas nabe".
Tofîqê birayê Seyid-Xan dengekî gazi dîke,
"Lo-lo Seyid-Xano, kerro, çîqa tu mezîn dîbî, aqlê te ji dîmyayê kê mî dibe,

Tu li ser milê rastê bîfîtile,
Du galegalê min bi birayê mîra hene,
Malîk mirato, qe tu nîzani vi zemani?

Bî xoşî, bî qenci bî dileka, bî insanê vi dewri ra naçe seri û derbas nabi,

Gazi ke, sed pênci xulamê te hene, bila xulam bextê bavê xwe xirab nekî,

Gava li deşta Mûşê, li çemê Bînanixê, li çiyayê Serhedê roj li me reş dibû, mêr dîhatne kuştin, xun dirjiya erdê,

Mî wan xay kîriye bi bişbileka zêrê zer ji rojê harra
Bila madoliya ji mîla bîmine xare,

Dagrîn fişekê miriye, fişekê xasê,
Dibê, ezê herdu begê Patnosê ser midûrê Kope va serjêkîm,

Ezê şer xweş bîkîm li hewşa midûrê Kopê, li qûna çiyayê Giridaxê li vê biharê".

(Dûmahik heye)

Dersên Zmanê Kurdi

36

Lî Raweran gerin

Alişêr got: "Ez ê biçim Elmaniyê". Jina wi jê ra got "me çe". Lî raweran geri, kîr-ne kîr, ew jî daxwaza xwe venegeri û çû.

Gundi lî rawera mir gerin, lê wi erd ne frote wan.

Mal Barkirin

Dema biharê koçer malan bardikin, ber bî zozanan dîçim. Straneke Kurdi da usa tê gotin:

Malan barkir çûne aran

Ez sêwi mam ber diwaran ..

Gelek Kurd, bona xîzani û betaliyê, mala xwe bardikin dîçim welatê xeribiyê..

Berê yeki dan - Ber xwe dan

Hesp lî mêrgê dîçêriya. Gurek jî wi ali hat ku hespê bixwe. Lê hespê berê wi da, pihnek lê xîst, gur revî û çû.

Kurdan gele caran dîji zulm û zordestiyê seri hildan. Wan humber dijmin rind ber xwe dan; lê dijmin xurt bû, ne kanin bigehin rîzgariyê.

Jî dest hatin

Bahozê mala me hilweşand, tiştê jî destê me ne hat. Gundiyar dîgot: "Mir xurt e, me dîke der. Tiştê jî dest me nayê". Lê ku gundi yekbin, ew jî miran û axan xurttir in. Hingê pîr tişt jî dest wan tê.

Bî mal va

- Tu jî Edenê yi?

- Na em bî mal va lî Sêrtê rûdîm.

Xîzmet û azet

Diya Gulizarê êdî pîr bûye û nexweş e. Ew di mal da dîsekne û xîzmet û azeta diya xwe dîke.

Jî bir bûn

Nirhevcar dî tûrtan da jî bir bûn.

Merivên ku dî rîya azadiyê da dîmîrî, navê wan tucar jî bir nabe.

Bî ci bûn

Hin gundi dî Diyarbekrê da bî ci bûn.

Ewqas pez dî tûrtê da bî ci nabe.

Pars kirin

Ew cotkarek baş bû. Lê nîha betal û birçî ye, dî kûçeyê bajaran da parsê dîke.

Qireta yeki kirin - Pîst girtin

Dî mabeyna gundiyan û mir da şer derket. Cendirme qireta Mir kîr. Jî xwe hukumet tîm pişt dewlemendan, axan û bûrjûwan dîgire, hukumet ya dewlemendan a. Qeziya hukumeta Tîrk, û ya feodalê Kurdan yek e. Herdu jî naxwazî ku Kurd û hemû xebatkarên Tîrkiyê hişyar bîn, lî heqê xwe bigerin, azad bîn. Bona vê yekê, dîvê gelê Kurd û xebatkarên Tîrk jî, dîji hukumeta zordest û axan yekîti çêbîkin, qireta hev bîkin.

Dî dema eşirtiyê da her yekî qireta eşira xwe dîkir, pişt merivê xwe dîgirt. Lê ew edeta kewn iro êdî ne tiştêki baş e. Dîvê meriv qireta rastiyê bîke, ya neheqan ne ke.

Lî zîkê meriv xîstî, got: Ax pişt mîm!

Hîni kirin

Bersiva pîrsên jêrin bîdî.

- 1- Mîrcan gundek çawa ye?
- 2- Lî Mîrcanê dî ciyên avi da çî dîbe, bejan da çî dîbe?
- 3- Mîrcan mîlkê kê ye?
- 4- Çend gundê bapîrê Mir Celal hebûye?
- 5- Wi, ew gundana çawa bî dest xîstiyê?
- 6- Gundiyên ku erdê mir û axan dajon, jî wan ra çî tê gotin?
- 7- Mir û axan ev mîlkên freh kîrine, yan dî saya xebata xwe da bûne xwediyê wan?
- 8- Ku bapîrê Mir Celal mîr, mîlkê wi çî bû?
- 9- Gundiyar û Mir Celal, qezenc bî çî awayî parva dîkîrî?
- 10- Rewşa gundiyan çawa bû?
- 11- Qezenca Mir Celal çawa bû?
- 12- Wi û kurên xwe, pere lî ku û bî çî awayî xerc dîkîrî?
- 13- Çîma mînetê Mir bî cotê colegan ne ma?
- 14- Wexta ku Mir jî gundiyan ra got: "Jî gund derkevî", gundiyan çî kîr?
- 15- Mir, çîqas mîhlet da wan?
- 16- Dî vê mîhletê da çend mal jî gund derketî?
- 17- Mîsto jî gundiyan ra çî got?
- 18- Dî zevîyan da kî dîxebite? Kî pez dîçêrine?
- 19- Axa û mir destê xwe lî sar û germê dîxî?
- 20- Gotîna Mîsto rast e, yan ne rast e?
- 21- Dî mabeyna mir û gundiyan da çî derket?
- 22- Çîma gundiyan şer wînda kîr?
- 23- Cendirme dî gund da çî kîr?

"GERÇEK RAKAMLARI VERMEYİN"

Soğuk bir kış günüydü. Bingöl sağlık ocağında oturuyorduk. Ocağa iki Fransız tıp öğrencisiyle birlikte Fransa'da çalışan bir işçi geldi. Öğrenciler, Türkiye'de tıbbi araştırmalar yaptıklarını, çocuk doğumu, hastalıkları ve bakımı ile ilgili bilgi topladıklarını belirttiler.

İlimizdeki doğum ve ölüm oranını sordular. Aynı dönemde ilimizde bulaşıcı bir hastalık vardı. Her köyde 10-20 arasında çocuk ölmüştü. Merkez Çeltiksuyu köyünde ise 40 dolayında idi ölü sayısı. Bu rakamları söylediğimde Fransızlar çok şaşırdılar ve devletin ne gibi önlemler aldığını sordular. Bizim cevabımız ise koca bir HİÇ oldu.

Daha sonra doğum sırasında bebekle birlikte ölen annelerin sayısını sordular. Biz bunun sayısını bilmediğimiz için soruyu doktora yönelttik. Doktor "sayıları

gerçek olarak vermeyin, yoksa gidip ülkelerinde memleketimizi küçük düşürürler" dedi. Bizde bizi insan yerine koymayan, devleti neden savunalım deyince, çaresiz kalan doktor, ölen annelerin rakkamını söyledi.

Ertesi gün sıkıyönetimin iki Fransız ile onlarla birlikte gelen işçiyi gözaltına aldığı, film, ve notlarına el koyup "okşamadan" sonra İstanbul'a gönderdiğini duyduk. Halka da "Onlar Ermeniydi. Mezarları açmaya gelmişlerdi" diye yalan söylediler.

Halkımıza açlık, sefalet, ölüm getiren bu cellatlar foyalarının açığa çıkmaması için her türlü alçaklığı yapıyorlar. Gün gelecek bunların hesabını verecekler. Çocuklarımızın sağlıklı olarak doğduğu ve geleceklerine güvenle bakacakları yarınları faşist-sömürgeci iktidarı yıkarak kuracağız.

Kürdistan'lı bir Hemşire

DERSÊN ZMANÊ KURDÎ

- 24- Ew ê şer tım wında bıkın?
 25- Kîngê gundi wê dî heqê zordestan da bên?
 26- Mîsto û hevalê xwe çî bûn?
 27- Dî gund da ki ma? Ewana çî dîkîn?
 28- Malê gundiyan çûyi çî bû?
 29- Nirhevcar û gîsîn çî bûn?
 30- Mîsto ku jî mapsê derket çî kır?
 31- Bî kuştina mireki dawîya axatî û mirtiyê tê?
 32- Dawîya axatî û mirtiyê bî çî awayî tê?
 33- Mir, axa û şêx heqê gundiyan reben dîpârêzîn?
 34- Çîma gundi rayên xwe dîdîn wan û wan dîkîn mebûs?

Fîiler

a) Sîfat Fîil

Fîiler (i) eki alarak sîfat işlevi görürler:

- Çû - Çûyi (Giden, gitmiş olan) - Sala çûyi
 Xwar - Xwari (Yemiş olan) - Mervê têr xwari
 Hat - Hati (Gelmiş olan) - Zaroyê hati
 Şkest - Şkesti (Kırık, kırık olan) - Fincana şkesti

b) İsim ve sıfatlardan (ti) ve (i) ekiyle yeni isimler türer:

- Mir - Mirti (Beylik) Germ - Germe (Sıcaklık)
 Axa - Axatî (Ağalık) Dirêj - dirêji (uzunluk)
 Xulam - Xulamti (uşaklık) Gran - Grani (ağırılık)
 Rast - Rasti (Doğruluk) Tîcar - Tîcari (Tüccarlık)
 Bajar - Bajari (Şehirli)

(Dûmahik Heye)

Tüm memur ve müsdahdemler toplattırılıyor

Ben 18 yıllık devlet memuruyum. Tüm çalışma yaşamım Kürdistan'da geçti. Halkımızın içinde bulunduğu cehaleti ve dini tutuculuğu yakından tanırım.

İnsanlarımızın yarınlarından güvenleri yok. Açlık, işsizlik oranı çok yüksek. Yılda bir defa bile et yiyemiyen aileler var. Açlık ahlaki değerleri de yokediyor. Burjuva gazeteleri bile hemen hemen hergün karısını satan veya çocuklarının karını doyurmak için kendisini satan kadınların resimleriyle dolu.

Bütün bunların nedenini araştırmak yasak. Mevcut durumdan şikayetçi olmak suç! Hasılı, düzen karşıtı olmamak gerek Kürdistan'da yaşayabilmek için.

Sıkıyönetimden sonra sömürgecilerin yeni bir uygulaması var ..... ilimizde. Her cuma günü saat 13.30 dan 17.00'ye kadar tüm memur, müsdahdem ve imamları Halk Eğitim Merkezi'nde topluyorlar. Bu saydıklarımın tümü oraya gitmek

zorunda. Hasbel kader hastalıktan dolayı raporlu bile olsan, yine katılmak zorundasın.. Bu toplantılarda bir hafta sivil, bir hafta subay nutuk çekiyor.

"Konferans"larda devrimci, yurtsever güçlere kara çalınır, alevi-sünni düşmanlığı alabildiğine körüklenir. "Aleviler sünnilere nasıl güvenirlir?" veya "sünniler alevilere güvenmemelidirler", "bunlar falan tarihte şöyle yapmadılar mı?" sözleriyle emekçi halk arasına nifak tohumları ekiyorlar. Yine kurmanclarla zazaların farklı iki ulusa mensup oldukları, geçmişten bu yana birbirlerine düşman olduklarının propagandası yapılıyor.

Tüm bu alçakça yapılara karşı emekçi halk artık eskisi gibi değil. Yapılanları açık bir şekilde görüyor. Emekçiler olarak halklarımızın özgürce yaşadığı, sömürü ve baskının olmadığı düzeni kuracağız.

Yaşasın emekçilerin birliği ve mücadelesi!

Kürdistan'lı bir emekçi

KAMPANYANIN YANKILARI

ri bir toplantı düzenliyorlar. İki gün sürecek toplantıda, Kürt dili ve edebiyatı, Kürdistan'daki eğitim, F. Almanya'da yabancı çocukların eğitimi gibi konular ele alınacak. Alman Eğitim ve Bilim Sendikası GEW ve TÖB-DER adına temsilciler de toplantıya katılacak, ko-

nuya ilişkin düşüncelerini açıklayacaklar.

Toplantının ilk günü akşamı bir kültür programı da sunulacak.

Toplantıya ilgi duyan, katılmak isteyen öğretmen ve eğitimciler daha fazla bilgiyi KOMKAR merkezinden alabilirler.

GÜLTEKİN GAZİOĞLU'nun

nıfsal ve ulusal ayrıcalıklar içermeyen bir tarzda; biçimde ulusal, özde emekçi halktan yana bir içerik ve işlerliğe kavuşturulmasını,

b) Üretici güçlerin özgürce gelişmesine büyük katkıda bulunan eğitimden tüm emekçi sınıf ve tabakaların eşit olarak yararlandırılmalarını,

c) Türkiye'nin de altına imza koyduğu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Koruma Sözleşmesi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Sonuç Belgesi gereklerine uygun olan insan hak ve özgürlükleri, halkların haklarının eşitliği ve kendi geleceklerini tayin ilkesi doğrultusunda herkese kendi anadilinde öğrenim yapma hakkının tanınmasını,

d) İlköğretimin her alanında görüldüğü gibi, özellikle Yatılı Bölge Okulları aracılığıyla sürdürülmekte olan, emekçi halk çocuklarını, kendi ulusal ve toplumsal değerlerine yabancılaştırmayı ve boyun eğdirip dirençsiz bırakmayı amaçlayan eğitime son verilmesini talep eder.

NİKARAGUA:

ÖZGÜRLÜĞÜ SAVUNAN KİM?

Reagan Yönetimi geçtiğimiz ay Nikaragua'ya ticari ambargo uygulama kararı aldı. ABD emperyalizminin ilerici-devrimci yönetimlere karşı ilk yaptırımını değil bu ambargo. Daha 1962 yılında benzer bir ambargo Küba'ya, yine Kuzey Kore'ye, Vietnam, Kamboçya'ya da uygulandı. Sonuç: bütün bu ülkelerde devrimci güçlerin zafiri!

Kanlı Somoza diktatörlüğünü deviren genç Sandinistler, karşılarında ilk günden itibaren Somoza'nın en büyük destekçisi ABD emperyalizmini buldular. Sandinist yönetimi devirmek için binbir türlü dalavereye başvuran ve bütün dünya kamuoyunun gözleri önünde karşı-devrimci güçleri desteklemekten geri kalmayan Reagan yönetimi son günlerde artık saldırılarını aleni bir şekilde yürütüyor; açık bir işgalden bahsediyor. Öyle bir duruma gelmiş ki Temsilciler Meclisinin Başkanı Demokrat Partili Thomas O'Neill "ABD Başkanı, askerlerimiz oraya ayak basmadıkça memnun olmayacak," diyerek Reagan'ın niyetini dile getiriyordu.

Nikaragua'daki karşı-devrimcilere 38 milyonluk "insani yardım"ı Senato'dan geçirmeyi başaran Reagan, "Ençok ihtiyaç duydukları anda bu isteklerini geri çevirmek, Amerikalıların, özgürlük savaşçılarına yüzlerce yıllık bağlılığını çiğnemektir.. Demokrasiyi sevenler 200 yıl önce bize sırt çevirmedi.. Gerillalar bizim kardeşlerimizdir" diyebildi.

Evet. 200 yıl evvel Amerikan Ulusal Kurtuluşçuları ile Fransız Cumhuriyetçileri omuz-omuzla özgürlük, eşitlik, kardeşlik için savaştılar.

Ama bugün, Reagan'ın karşı-devrimci kardeşleri ise 40 yıllık kanlı Somoza Diktatörlüğünün, yıkılmasından sonra ortaya çıkan paralı askerler, cani ve soygunculardır.

ABD emperyalizminin bu insanlık dışı uygulamalarına karşı başta dünya sosyalist sistemi ve onun kalesi Sovyetler Birliği olmak üzere, tüm ilerici-devrimci güçler, kararlı bir şekilde seslerini yükselttiler.

İsveç Başbakanı Olaf Palme bile Reagan yönetiminin bu yaklaşımına tepki gösterenlerin başında geldi: "Somoza jandarmaları ve kiralık askerler, ne demokrasi koruyucularıdır, ne de özgürlük savaşçıları. Nikaragua'daki "komünizme karşı" haçlı seferleri düzenlemek, yoksul köylüleri soymak ve gerçekte çocuktan başka bir şey olmayan genç kızların ırzlarına geçmektir".

"...Amerikan rejimi Vaşington'da oturup bunu karşı-devrimcilerin cinayet, ırza geçme, soygun DK-özgürlük savaşı diye adlandırınca ve bunu acımasız askerlerine özgürlük savaşçıları ve kardeş deyince insanın yüreği parçalanıyor".

Evet.. İşte kapitalist sistem içinde ABD'nin dostu bir Başbakan bile Reagan'ın kardeşlerinin gerçek kimliklerini açıklıyor.

ABD yönetimi, Nikaragua'ya ekonomik ambargo kararı aldığı sıra, Nikaragua Devlet Başkanı Ortega, başta Sovyetler Birliği olmak üzere birçok Avrupa ülkesine geziler düzenledi. Sovyet gezisinden sonra "Sovyet yardımı sayesinde Nikaragua ayakta kalmayı başaracaktır" diyerek gerçek dostlarının kim olduğunu birkez

daha açıklıyordu Ortega.

Bu arada ABD'nin ambargo kararına karşılık Birleşmiş Milletler Sağlık Örgütü "Bazı üçüncü dünya ülkelerine karşı siyasi amaçlarla uygulanan ambargonun, o ülkenin gelişmesini engellediği ve ulusal sağlık koşulları açısından zararlı olduğu"

doğrultusunda karar aldı. Karara yalnızca ABD ve İsrail karşı çıktılar.

ABD'nin "arka bahçesi"nin artık eski günlerine dönmesi mümkün değil. Küba ile atılan tohum, bugün boyverdi. Gelişti. Bu tohumu yoketmek kimsenin haddine değil ve gücü yetmez!

International Herald Tribune'den

Mercén aboneti: 6 mehi 10 DM, sali 20 DM.
Abone şartları : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

BERGÉ
KOMKAR

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên
Kurdistan li Elmanya Federal
Navnişan : 5000 KÖLN, Burgunderstr. 35 - 37
Elmanya Federal
Berpîrsiyar : N. Ateş

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR -
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur:
N. Ateş
Druck: Eigendruck